

Sunnhordland Tingbok A15

10. februar - 31. desember 1670

Teiknforklaring

[...] er utfyllt av avskrivaren, t.d. etter klåre manglar eller utelatingar. Der spørsmålsteikn eller utropsteikn er nytta, er det for å markera uvisse med kva som står i originalen, eller ei markering av at det verkeleg står slik skrive.

<...> er margnotisar i originalprotokollen

{...} er overstrykingar i originalen

\.../ er skrive over linja i originalen.

Sidenummereringa er fortløpande, og inkludert i teksten slik at sidetalet står i skarpe klammer. Sidetalet gjeld for teksten som kjem etter sidetalet og fram til neste sidetal.

Oppløyte forkortingar er skrivne med kursiv. Marketeikn och skillingsteikn er skrivne som *march* og *skilling*.

Eg har retta meg etter avskriftsnormalen i Diplomatarium Norvegicum XXII, dvs. at berre i ord etter punktum, samt i eigennamn og einskilde andre ord som t.d. månadsnamn, einskilde titlar og tiltaleformer (Herr, Welbiurdig o.s.b.) er det nytta stor forbokstav. Einskilde stader er det sett inn punktum der eg har sett det som naturleg. Ligaturen <β> vert transkribert som <sz>. Romertal er av ortografiske årsaker transkribert som arabiske tal.

Kommentar til denne særskilte tingboka. Nedre del av tingboka er skadd, og det er difor ikkje lenger mogleg å gje ein fullgod transkripsjon av tingboka. Av praktiske årsaker er difor denne tingboka transkribert line for line, med fast lineskift der det er lineskift i originalen. Sakene er for oversynets del, der det er råd å skilja dei frå kvarandre, skilde frå kvarandre med eit ekstra lineskift.

Jo Rune Ugulen
Statsarkivet i Bergen, juli 2001

[SAB. Sunnhordland tingbok nr. 15, 1670]

[1a]

Anno 1670 den 10 February paa Store Ner[*imb*]
 i Fieldbergs schibbrede med effterschreffne sex laugrettis [*mend...*]
 effter loughlig tillneffning veret forszamble[*de.....*]
 at betienne, nemblig Niels Heyebøe, Niels K[*I*]un[*ge-*]
 land, Lauridtz Giereuigen, Olle Rooen, Kield [*Ar-*]
 land och Peder Tøriszen paa Lunde. Nerueren[*de*]
 bonde lehnsmanden Oszmund Nerimb etcetera.

Huor daa Konglig Maystets fouget erlig och wel[*for-*]
 nemme mand Nielsz Reszen præsenderit och lo[*d for*]
 rette føre tuende fuldkommen sødschinde begge [...]
 och aufflede aff en fader och moder wed naff[*n....Ras*]
 mus Søffrensen och Ingeborg Søffrensda[*tter...*]
 gaaede leyрмаall och blodschamb med hi[*nanden...*]
 Och bekiende daa forschreffne Raszmus Søffrensze[*n..(...)*
 søsters neruerelsze) att were fød herpaa szam[*me*]
 gaard Nerimb, och hafft sitt tillhold der en tid[...]
 i hussz szæde: Att i fior waar effter Windinge[...]
 jorden ware tillszaed, och hans quinde iche war[....]
 men sør hossz szitt follch i Ryfølche, daa er ha[...]
 kommen i syndigfald och forszeelsze och hafft szin [...]
 och legomlig beblandelsze med forschreffne sin egen [...]
 Ingeborg Søffrensdatte i hans eget lide[....]
 paa Nerimb, och er det scheid tuende gange, [....]
 dage imellomb hueranden, och har hun [.....]
 baren nu forled[*en*] første sø[.....]
 hossz hannems sie[.....]
 till werden och [.....]
 Men formende [.....]
 hiemme døbt [.....]
 afften, ha[.....]
 saaledis (d[.....]
 Forschreffne Ingeb[*org*.....]
 digt [.....]
 har f[.....]
 hinde[.....] [1b]

barnefader hun haffde ing[....]en, och wedgich
 hun aldt huad brodren sielff herom haffde bekientt
 och wedganget.

Fougden Niels Reszen satte i rette och begierede
 domb offuer dennem till att lide effter recessen,
 Optaget i betenchende, och till øffrigheden och
 offuerdommeren *wel wise* her laugmandtz gode
 raadførszell effter lougen, till waartinget,
 och imedellertid de at were i godforuahring.

Olle och Tolleff Pouelszøner paa Østereide lod lesze
 for retten førig fouget Iffuer Knudtzens till dennem

wdgiffne pantte breff och offuerdragelsze paa en løb smør och en tønde koren i *forschreffne* Østereide her samme stedtz med bœxell, huor paa de hannem har ehrlagtt 158 Rdr, huilchen jordepartt *Welbiurdig* Erich Orning till *sallig Herr* Anders i Fieldberg haffuer wdszatt och nu Iffuer Knudtzen wed arff tillfalden, *daterit* Sørhuglen den 12 February 1669.

Anno 1670 den 11 Martj holtis allmindelig waarting Wnderhougen i Fieldbergs schibbrede, neruerende *effterschreffne* laugrettis mend som retten betiente nemblig Niels Heyebœe, Niels Klungeland, Lauridtz Giereuigen, Olle Rooen, Kield Arland, Colben Dallen, Suend Sanduig, Indre Thienland, Lau[ri]dtz Houge, Johannes Killiszuig, Christen [.....] Tollach[.....]uigen; diszligeste war och till [.....]en hæderlige mand *Herr* Petter [.....]f]ørige Konglig *Maystets* fouget Iffuer [*Knudtzen*.....]lere.

[.....]ende lehnsmanden Osszmund [.....]f]ouget Niels Resens frauerelse [.....] de tuende fattige fanger [.....] Søffrensdatter som [.....]suet blodschamb, och till [.....]enchende war optaget [.....]sted paa Hans [2a] Kong[*I*]ig *Maystets* wegne i rette [s]om d[.....] deris begangne groffue syndig forseelsze im[.....] hellige loug, bør at lide och straffes som vedbø[.....] derom war domb begierende.

Daa *efftersom* Konglig *Maystets* fouget for os laader i [....] føre tuende fattige syndre och fuldkommen sødschin[.....] som begge ere fød och aufflede aff en fader och moder wed naffn Rasmus Søffrensen och Ingeborig Søffrens datter, huilche sielff bekiender och vedgaar med huer andre att haffue ligget i blodschamb och aufflit barn som siden er fød och kommen till werden, och nu sehniste Hellig 3 Konger afften paa Store Nerimb igien død och affgangen. Daa *effterdj* sagen i sig sielff wden ald omstendighed er klar, och deris egenn bekiendelsze findis sandt att were, daa bør de som med huer andre ere i første led, och paa begge sider itt kiød for saadan deris imod Gudtz egne lou[g...] begangne groffue syndig forseelsze, *efftr* *sallig* [.....] lofflig ihuekommelsze Koning Christian den fierde [.....] recess pagnj 178 at lide, och wed suerdet at straffe[s.....] paa deris liff och miste hallszen. Och *formedelst* [...] de indbyrdis ere i aller nermiste szlegt och blod, schall kropperne naar de hallszhugne ere (andre till itt *forschrechelige* exempell, och saadan *wederstyg*[.....])

affschye) kastes paa en ild och op brendis. O[*ch*]
 deris hoffuettlod (om det kand befindis de no[*gitt*]
 eyer) till Hans Konglig Maystett at were forfal[*denn.*]

Olle Siffrsen aff Wadtz sogen steffent Knud [.....]
 formedelst huis hans *sallig* farfader Torbiøn[.....]
 Stuemoe sig haffue efft[*erladit*.....]
 sin søster burde [.....]
 Knud i hans w-m[.....]
 Iffuer Gamelszen [.....]
 Knud Stuemoe m[.....]
 effterlod szig in[.....]
 døttre at de ha[.....]
 døde dag, som [.....]
 Knud tilbød at [.....]
 det w[.....] [2b]
 och iche penng; huor med Olle [*wa*]r benøyet och tog her
 om Knud for retten i haand, at betalle till *Sancte* Hans dag.

Siffuer Houge lod lesze for retten hans broder Nielsz
 Øffrenesz till hannem wdgiffne kiøbe breff paa
 it spand smør och it gedschind i Lien her i Fieldbergs
 schibbrede. Soldt for 29 ½ Rd. Daterit Nerimb den 12 *Septembris* 1668.

Iffuer Knudtzen steffent Peder Lunde for resterende
 schatter och andet. Men Peder effter paa raabelsze
 møtte iche, eller nogen paa hans wegne. Thj bør
 hand bøde steffnefald 1 *march* sølff, och giffue Iffuer
 Knudtzen kost och tæring.

Niels Heyebøe lod lesze Torbiør Bougstøes kiøbe
 breff till hannem paa halff siuffuende marcher smør
 i Hejebøe, diszligeste och Johannes Løffuigens breff paa
 1 *march* smør i Hejebøe, sambt och haffuer Mallene Omundz
 datter solt i samme jord ½ *march* smør, er till sammen 8 *marcher*
 och det till Niels Hejebøe och hans arffuinger for æuig
 odell, daterit Hejebøe den 14 *Novembris* 1668.

Samme dag och sted holdet berammede waarting
 med allmuen aff Ettne schibbrede neruerende effterschreffne
 laugrettismend som retten betiente, Anders Flaaten
 Niels Fretten, Niels Øffrenes, Knud Wdstue, Niels
 Steene, och Johannes Fiøszne, med sambt bonde lehns
 manden Alduold Bierchenes *etcetera*.

Niels Erichsen paa Frette lod lesze Tore Hellesen paa Nere
 Bere i Røldallsz sogen och Wdmund Hellisen Joszendallen i
 Ode sogen i Hardanger paa deris egen och søsters
 [.....*hann*]em wdgiffne panttebreff
 [.....*Win*]nie sambt i den wnderligende

[.....]smør alt med bøxell, huor
 [.....]optaget penge itthundrede
 [.....]Olle Madtzen Jordall och
 [.....]Hilldall bege i Hardanger
 [.....]rette 36 Rixdaller
 [.....]ntt [...]tt deris høstruers
 [.....]aarlig schyldende [3a]
 3 [...]ger koren med bøxell. Samme [.....]
 Lauridtz Huessze i Wigidalls schibbrede optaget [.....]
 Niels Frette penng 15 Rd, och derfor i pan[tt.....]
 ½ pund smørs landschuld i dend øde jord Helle[.....]
 som er liggende wnder Winnie, daterit Leer[.....]
 den 23 April 1669.

Niels Frette lod lesze dend hæderlig mand *Herr* Samuel
 Jacobsen i Ettne hans till hannem wdgiffne kiøbe
 breff paa 1 wett koren i Winnie i Ettne hannem
 at følge till eyendomb, daterit Enge prestegaard
 den 24 Decembris 1667.

Olle Brendeland lod lesze Hellge Ollsdatter paa
 Madschars till hannem wdgiffne kiøbebreff paa
 13 ½ *march* smør i Brendeland som hindis *sallige* mand haffuer
 solt hannem for 13 ½ Rd, daterit høsttinget pa[a]
 Flaatten den 15 Novembris 1669.

Zacharias Norimb lod lesze sin broder Johanes Er[.....]
 beuis och quitering at paa szin anpartt jordegodtz [.....]
 effter hans *sallige* fader som hand war miszholden med, ha[ffuer]
 hand anammett till fuldkommen jeffnet och w[eder]
 leg, aff Zacharias 11 Rd, aff Biørn Fieldet 8 Rdr,
 aff Jone Schiold 11 Rdr, huorfore de schulle nyde deris
 partter frj och frelst aff hannem w-paa anchet i a[llle]
 maader, daterit Norimb den 6 Januari 1667.

Iffuer Knudtzen [steff]ent sallig Ingem[.....]
 uinger Hans Flaa[.....]
 1 løb smør i Hall[.....]
 mand penng[.....]
 war igien b[.....]
 godtz, der wa[.....]
 derom. [.....]
 De indsteffen[te.....]
 med at s[.....]
 har pe[.....] [3b]
 at wille h[a]ffue godtzet, der[is s]allig fader søgte
 hannem iche derom, eller war penge begierende
 formeente hand burde holde sitt kiøb.
 Men Iffuer begierde dom om de iche bør at schaffe
 hannem sine penng igien och sielff beholde ders

godtz.

Aff sagtt att effterdj indtet for ossz i rette leges at dømme effter, entten godtzet er fuldkommen aff hentt, eller i pantt wdszatt, thj kunde wj herom ej kiende førend rigtig beuis och proff føris att Ingemund Fossze allene satte Iffuer godtzet i pantt, huor effter hand kunde were megtig sine penge igien att op szige, saaschall derom kiendis huisz billigt och rett er.

Anno 1670 den 15 Martj holtis allmindelig waarting paa Tottland med allmuen aff Føens och Fiære schibbredere. Neruerende effterschreffne laugrettis mend som retten betiente nemblig Wie Schimmeland, Omund Øchland, Nielsz Haauigen, Michell i Føen, Hanssz Nessze, och Olle Nøchling aff Føens schibbredere, sambtt Cornelis Aassze, Anders Feraasz, Anbiøren Enstauold, Joen Imbeland, Torben Qualluog, och Lauridtz Lindaasz aff Fiere schibbredere. Diszligeste bege bonde lehns mendene Lauridtz Tottland och Niels Øchland, sambtt Konglig Maystets fouget Niels Resen och gott folch flere som daa ting søgtte.

Frembkom for retten hæderlig och wellærd mand *Herr* Peder Olszen paa Storen och indlaugde en schrifftelige steffning aff dato [*Be*]rgen den 17 Janvarj sidst for- [*leden*.....*Christen*] Madtzen formedelst [.....]och rett will ind welde szig [.....]paa Storen som hand for sin [.....]et huormed Konglig Maystet [.....]rttis med widre dedtz ind [*hold*.....*for*]medelst klocheren schall [.....]och derom endeell [.....]indsteffent, for [4a] retten lydelig oplest, och begiere[.....]pa[.....] *Herr* Peder strax att klochren schulle fremblege och [.....] giffue i retten huis hand kunde haffue for [.....] samme paa steffente gaard Tuette. Indlagde daa klochren Christen Madtzen prou[*istens*] wdstede och beszeigelede aff szigtt om forschreffne Tuette daterit den 25 Novembris 1669, huor med hand kiendis till frj till tred att haffue till offtbemeltte klocher sede Tuette saa lenge hand szig wdj leffnit och lerdomb w-straffeligen forholder, med mindre *Herr* Peder med billighed kan beuisze sig bedre rett at haffue end klochren som till werdtzelige retter henstillet. Paa huilchen dom dend gunstig øffrighed Hans Exellentz Her Cantzellers, och woris æruerdig Her Bischof *Mester* Niels Enuoldsen Randwlff haffuer tegnit och resolverit at dersom sognepresten *Herr* Peder Olszen haffde noget paa proustens for rettede werch at szige huor wed han[.....]

meener om thuistede klocher gaard Tuette end nu [*fr...*]
dellis at beholde, daa haffuer hand det wed rette[...]
att wdføre inden først komendis februarj maanidz
wdgang, och huis hand det iche inden *forschreffne* tid med
rigtigere beuisz end som allrede scheid er kand winde[??]
daa dend wden nogen fortredelighed eller widre
klammer, for klochren till førstkomende rette før[...]
rydelig att giøre *etcetera*, daterit Bergen *dend* 11 Decem[*bris....*]
Huor imod Herr Peder foregaff at hand pr[.....]
hue paa sin tilbørlig steder agted at retund[.....]
Welbiurdig Herr Cantzellers och bispens resolution ha[.....]
kommet aff yderste formue, och giortt m[.....]
steffning inden d[.....] vdløb [.....]
føre beuisz at Tuet[*te*.....]
med widre hans fo[.....]
Klochren Christen [*Madtzen*.....]
Herr Peder wille [.....]
dend gunstige[.....]
wille hand [.....]
hossz Herr Peder [.....]
Effter huil[*che*.....] [4b]
for indførte den gunstig øffrighedz schrifftelig aff-
scheid som samme klocher jord Tuette at Herr Peder inden
aff wigte februarj maanedz wdgang huis hand schulle
haffue at szige, wed retten at schulle wdføre huilchet
iche scheid er. Thj wed wj ossz iche nu med denne
szag at kand befatte, men det effter øffrighedens
kiendelsze och resolution bør at forbliffue och parter-
ne paa begge sider szig dereffter at rette och forholde.

Leutnanten Hans Pedersen fremb raabte for retten
nogelle soldatter till at forklare huor meget deris
legz mend er dennem schyldig. Huor paa hand strax
prætenderit at wille haffue domb.
Men effterszom ingen aff legsmendene herimod var
steffent eller kaldet, daa beroer det der wed dene gang.

Fougden steffent Lauridtz Tierensen Breche for begaede
szlagsmaall paa Gunder Øchland. Men hand møtte
iche. Schafferen wantt hand war louglig steffent.
Thj bør hand bøde steffnefald 1 *march* sølff och sagen at
stande hannem oben for till neste ting.

Maren Bell borgersche i Bergen steffent Sande, Zidtzele,
Jung, och Ingeleff paa Leeruigen formedelst de bruger
borgerlig nering med meell, ertter, salt och andet dedz
lige hinde till affbrech och schaade som giffuer sin
schatt och schyld i byen. Formeentte det w-rett at were.
Erich Pedersen møtte paa de indsteffentes vegne och for
dennem suarede at de indtet solt haffuer. Thj beroer

det till rigtig beuisz. Och bleff de aff fougden nu
forbøden at de indtet maa selge eller bruge imod
lougen och kiøbstedens privilegier wnder tilbørlig straff.

Indre Berøen [*steffe*]nt Sigrj Kulliseid formedelst hun
[.....]jop[.....]jord, formeente dend nu der
[.....]och hand at bør leye den bortt
[.....]
[.....]att hun iche anderledis har
[.....]dend maade at hindis
[.....*Joen Asz*]lachszen schulle ægte hinde
[.....] och iche will tillstaa
[.....]rett aff hannem at were
[.....] [5a]

Forschreffne Joen Aszlachszen war nerueren[*de*] och [.....]
at Sigrj hafde bedraget hannem naar hun ku[.....]
faa hannem i æren szaa wille hun haffue hann[*em*.....]
med w-ære, hun er kommen till hannem i se[.....]
och bekiende hand at haffue hafft med hinde at g[*iøre*]
2 eller 3 gange. Och er det well 2 aar sziden, h[.....]
har lochet hannem der till, kunde iche benegte at
hand joe haffuer weret hossz Indre Berøen och spurtt huad
hand wile haffue i bøxell for jorden, och daa spurde
Indre hannem om hand wille egte enchen, huor till
hand bekiende daa at haffue szagtt ja, om hun
wille forbedre szig. Sigrj bekiende och det samme
at Joen haffde ligget hossz hinde.

Indre Berøen begierede dom om iche jorden var løssz.
Daa efftersom Sigris opsigelsze iche anderledis haffuer
veret end at hindis dreng *forschreffne* Joen Aszlagsen schulle
ægte hinde, och at hun sielff med hannem frembdellis
schulle bliffue och boe paa jorden, och iche agted den [*att*]
wille quitere eller fratrede, hun och siden den t[*id*]
nu i 2 aar haffuer brugtt och hafft sin jord, kand [.....]
derfore iche eragte hun sit leyemaall haffuer forbr[*u*]
t men jorden bør at niude saalenge hun suarer ret
der aff effter lougen. Men efftersom de sielff
bekiender paa bege sider at haffue ligit med huer
andre i lettferdighed och legomlig beblandelsze daa
bør de begge saafrembt de huer andre ey egtendis
worder, at bøde derfore effter recessen deris til[.....]
bøder eller straffis med fengsell paa d[.....]
huad angaar at hand bekiender det h[.....]
loffuett ægteschab och szagtt for Indre Be[*røen*.....]
at hand wille haffue hinde om hun [.....]
szig, daa er det [.....] matrimon[.....]
iche wed kommer [.....]
tilbørlig sted w[.....]

Fougden Niels R[*eszen*.....]

till widre w[.....]
w-fred med [.....]
och møtte [.....]
till fougden[.....]
derfore [.....] [5b]
och frembkom daa Lauridtz Peerszen Nordhuglen, och i
forschreffne Olle Andersens quindis neruerelsze proffuede,
att daa hand war inde med, hossz Sille paa Leeruig
daa hørde hand at Olle Andersen talde med Jenssz
Hollch om de wedepenngge at de falt ham for tunge
nu hand haffde en stoer jord, før gaff hand ichon
14 *schilling*, nu schall hand giffue 2 gange 14. Ellers haffde
Olle talle om at hand haffde hørtt sige der schulle
ichon gaa 6 Rd 4 *march* aff it mandtz werch i schatterne,
huilchet Jenssz Hollch ønschet at wide huem sagt haffde.
Saa ginge de alle tilbaadz och Olle Anderszen roede alt
wdtill Føen saa begierede Hanssz Busch at wille roe
for hannem som och scheede, saa gich Olle bag i baaden
och lagde szitt hoffuet tilbage i Jenses fang, saa
rode de fra Føen och wdom Spidtzøen saa sprang
Hans Busch fra aren och bag i baaden, daa saæ hand
at Olle Anderszen haffde szin haand i Jens Hollches
haar, och i det samme bleff baaden, som ichon var
en liden færing, saa bagszett at søen fløj offuer
saa forlod hand och Jørgen aren och sprang begge
framb i baaden, at weye den lige paa søen, daasom
<hand> saæ sig tilbage i baaden, laa Hans Busch paa søen
och Jens Hollch wdragte sin haand och tog hannem
tilbaaden, och Jørgen Nordhuglen drog hannem
ind och fich med dett samme baaden halff fuld
med siø. Saa reiste Olle Nordhuglen sig op och kom
paa føderne, och Jens Hollch holt hans hoffuet nehr,
i det samme kom Olle vdaff baaden paa siøen och
Jens Hollch holt hannem i axlerne, hand hørde
[.....]ist dem imellomb, Jens holt
[.....]ff søen och bad dem roe tillandz
[.....]nd leffuerit Jens Hollch hannem
[.....]Nordhuglens hender, Olle var
[.....]kom tillandz gich Jensz
[.....]p paa hollmen, men Lars
[.....]baaden och førde hannem [6a]
offuer sundet till Klungeruigen, och gich me[.....]
till tingstedet, men Jørgen roede tilbage off[uer]
sundet effter Jens Hollch och Hans Busch.
Niels Reszen till spurde Lauridtz om hand hørd[e]
de ord Olle Anderszen talde om hannem, dertill
suarede hand nej, men hand horde Jens Hollch
sagde der farer fougden. Lauridtz proffuede och
att hand iche saa Jens Hollch haffde nogen kare offuer
Olle Andersen, men daa de kom tillandz meentte

Jens Hollch hans kare haffde weret i baaden och bad dem szee effter dend, daa war dend alt borte och faret paa søen.

Jørgen Nordhuglen proffuede sielff-samme ord och widste indtet widre herom at szige. Giorde bege herom med op ragte fingre deris bogereed.

Niels Reszen satte i rette om iche Olle Andersen burde bøde formedelst hand indleger szit suar i rette paa w-beszeigelt papir, diszligeste begierede hand och dom paa Jens Hollches och *Konglig Maystets* wegne.

Daa efftersom Olle Andersens suar och ehrklering paa w-stemplit papir iche i retten kand an[.....]hr hannem beuilget dilation till neste sage[.....] hand herimod nogen billig indsagen[.....] paa det hand sig iche schall besuerge, me[.....] worde offuer illet, saa kand hand och[.....] medelst hand iche har brugtt beszeigel[.....] gaas daa derom huis for suarligt och[.....]

Fougden steffent [.....]dsen tillholdend[.....]
land formedelst [.....]la[.]det[.....]
at schall haffue [.....]
datter fage[.....]
hans sandh[*ed*.....]
forschreffne Hind[*rich*.....]
friett [.....]
haffue h[.....]
derfore [.....] [6b]

har søgtt seng med hinde 8 dage effter pindtz tid, och till 8 dage effter Hellgemissz, och imedellertid offte och mange gange hafft sin willie oh legomlig omgengelsze med hinde, huorpaa hand sagde szig gierne att wille giøre szin æd.

Sigrj Larsdatter møtte till stede och højlig benegted at hand saadantt med hinde aldrig bedreffuet haffuer. Hand tientte hinde at teche hindis hussze och imedeller tid friede hand till hinde. Ærlig kom hand och ærlig gich hand, hand haffde aldrig bedreffuett saadant med hinde, men lyger det schammeligen, hun war en ærlig quinde och aldrig hafft nogen flech eller røgte paa sig som grander och naboer schall szige. Affuist denne gang till neste ting at Hindrich szin tilleg och beschyldning schall beuisze eller lide derom dom effter lougen *Mandhelge Balchen* 25 capitel.

Anne Wrangells sallig *Mester* Ingebrichtz i Bergen lod lesze for retten *Herr* Jan Bechmans obligation och gieltdtz breff paa 96 Rixdaller hand aff hinde lant och bekommet haffuer som hand beloffuer aarlig at forrentte, och derom till forszichring szetter

hinde hans odells godtz i Hidschen och Nordtun till
wnderpantt, dog iche indførtt huor meget, daterit
Findaasz den 15 Septembris 1668.

Iffuer Knudtzen lod lesze Sambson Bratthussz,
Anders Nielsen paa Kysznes och Torben Knudtzen Boed-
hussz paa sin[.....]s wegne, deris till hannem vd
giffne ki[iøbebreff p]aa ½ løb smør ½ hud och 1/3 hud
[i] dend [gaard Lund]emanswerch paa Storen som
[.....]bøxellraadig, daterit Waage
[.....No]vembris 1668.

[.....]op lest Ingebrichtt Andalls
[.....s]om er falden effter sallig
[.....ti]ll hans sambmøde broder
[.....]rit, att dersom Indre [7a]
Teiglans søn her effter kand op spørgis at w[ere i]
liffue, schall Ingebrichtt hannem arffuen efft[er]
schiffte breffuet rigtig wden ophold tillstede sch[a]ffe
och derom till forsichring stiller alt hans godz och for-
mue løst och fast, daterit Teigland den 22 Junj 69.

Olle Lauridzen paa Brendeland i Ettne lod lesze
Olle Tarildsen Hougsbøe, hans til hannem wdgiffue[!]
gielz breff paa 31 Rdr. Huor for hand hannem har
offuer draget dend liden jord Espenes som hand
sielff i pantt haffuer ligendis i Wigebøgis sogen
och schylder aarlig it spand smør och it giedschind med
bøxell, daterit Flaatten till allmindelig høstting
den 13 Novembris 1669.

Anno 1670 den 21 Martj holtis allmindelig waarting
paa Nordengeuigen med allmuen aff Wogs schibbrede. Ner-
uerende effterschreffne laugrettismend som retten betiente
nemblig Olle Biønesen Kallszøen, Mogens Huchenes, S[....]
Rimmereid, Niels Aardland, Lars Loffteland, Olle Fouen
sambt Konglig Maystets fouget Niels Resen och lehnsmanden
Chlaus i Becheruig, med gott folch flere som ting søgte.

Huor da liudelig bleff oplest Hans Konglig Maystets [naadig]ste
wdgangen breff, om hans sallig Herr faders d[ød.....]
och at derfor ald spill och leeg paa it aars [tid.....]
barszeller och werschaber schall indholdis, date[rit Kiøbenhaffn]
slott den 13 February 1670.

Dernest for kyntt høyestbemelte Hans Konglig Maystets [.....breff]
at alle och en huer som med geistlig godtz [.....]
iche maa hugge [.....]er i forskreffne geistlige [.....]
wden Hans Konglig [Maystets.....] allernaadig[ste.....]
tilladelsze, daterit K[iøbenhaffn slot]t den [.]5 Fe[bruary 1670]

Med sambt och wo[.....]
 Peder Hanszen [.....]
 for allmuen [.....]
 proviant sch[att.....]
 Bergen den [.....]

Jan Lutt[.....]
 fuldmegtig[.....] [7b]
 gaard Aarland her i Vogs schibbrede schylder aarlig halff-
 tredie Rixdr pennges och it biszmerpund lax, daterit
 Bergen den 14 Novembris 1666.

Oplest for retten Mogens Kieldsen paa Schaalles
 wdgifne kiøbebreff till Lauridtz Nielszen paa Hoffsta
 paa ½ løb smør och ½ hud, daterit Schaalle den 3 May
 1668.

Iligemaade forkyndt Herr Bertell Jacobszen sogne
 præst till Haalandtz prestegield paa Jeren hans wd
 gifne panttebreff till *forschreffne* Lauridtz Hoffstad
 paa 18 *marcher* smør i Hoffstad, huor paa Lars hannem
 har forstragtt pennges 14 Rd, daterit 3 pintzedag 1640.

Leutnanten Hans Pedersen paa Lauridtz Suerchszen Vest-
 uigsz wegne steffent hans legsmænd Gutturumb Røe-
 hollm for betalling till hannem imeden hand har
 veret paa *Konglig Maystets* ærende wed festningen i byen
 saauell som och for hans anpartt aarlig løn till
forschreffne soldatt efftersom ingen aff legsmændene
 vill tage hannem i thieniste.

Gutturumb møtte klagede sin fattig domb
 och loffuede dog med forderligste at wille betalle
 hannem for dett hand har verett i byenn.
 Leutnanten begierede herom endelig domb.
 Daa efftersom Hans *Konglig Maystets* wdschriffuelszes ordi-
 nantz 7 *artichel* formelder at naar soldatten er
 i nogen Hans *Maystets* arbeide eller krigs thieniste
 daa schall hans [.....] hos det gandsche leg continuere
 och denne [*Lauridtz S*]uerchszen nu i tuende aar
 huer a[.....] haffuer weret i byen
 [.....]ff sambtlig legget
 [.....*Gutturumb*]b Rønholm som bruger
 [.....]get at betalle till soldaten
 [.....]namb i hans boe.
 [.....]widre aarlige løn
 [.....]mændene at rette szig
 [.....]aff dennem tager [8a]
 hannem i thieniste, som hanem der fore ha[.....]
 at lønne och klede, effter bogstaffuens forme[*enning*]

Welluisze *Herr* loug\mand/ Jens Toller wed sin tiener Christian [.]anszen
 effter louglig steffnemaall for retten frembeschet Joen
 Driffuenes, for resterende laugmandz told hand med
 indeszider. Joen møtte iche, bleff berett hand haffde
 betaldt, de andre som rester kand till lehnsmanden
 wed rigtig forteignelsze offuer leffueris at hand ved
 tuende mend ved wordering det hoesz dem wdsøger
 effter som ingen herom widre møder till nogen
 richtigdetz chlarering.

Fougden steffent Olle Fonnen for noget szlagsmaal
 paa Hachen Biances. Olle møtte herom och fore
 gaff att Haachen szlog hannem med sin neffue paa
 kinden, hand giorde Haachen ingen schaade.
 Affuist denne gang effterdj Haachen (en klosterbonde)
 iche møder till stede eller giffuer nogen klage offuer Olle.

Iffuer Knudtzen steffent Peder Rylland for resterende
 førstebøxell, landschylt och tiende till sammen 19 [R]d
 minder 8 *schilling*. Begierede dom til betalling, inden ploug
 tiden, eller och jorden att quittere.

Olle Ellingsen Setterbøe møtte paa hans wegne och
 sagde at Peder med første wille fare till szin hosszbond
 och forligis med hannem.

Aff sagtt Peder bør betalle Iffuer Knudtzen huis hand
 hannem med rette schyldig er inden 14 dage. Men huis
 det iche scheer daa effter Iffuers i rette szettelsze szig
 med jorden till widre brug iche at befatte, men
 den att quitter[e] och haffue forbrutt, och dedtz be-
 talling i hans go[dtz.....] wordering at wdsøges.

Anno 1670 den [.....] holtis allmindelig waarting
 paa Hol[.....med all]muen aff [Op]dalls schibbrede. [Ner-]
 uerend[e effterschreffne laugrettis] mend [som] retten bet[ientte]
 nembliq [.....] Michell [.....]
 Fereuog [.....]Madz[.....]
 Homble[uiq.....]

Bleff da[a.....]
 Konglig Maystets [.....] [8b]
 Herr faders lofflig ihuekomme[l]szes dødelig affgang
 at derfore ald spill och leg paa itt aars tid i alle brøllup,
 barszeller och verschaber, schall ophøre och indholdis, daterit
 Kiøbenhaffn szlott den 13 February 1670.

Diszligeste forkyndt høyestbemelte Hans Konglig Maystets naadigste
 breff att alle och en huer som med geistlige goedtz
 er benadede, iche maa huge nogen trær i *forschreffne* geist-
 lige godtzes schouge, wden serdellis naadigste ordre

och tilladelse, daterit Kiøbenhaffns szlott den 15 February 1670.

Med sambtt Peder Hanzens missive paa voris gunstige Herr lehns herris wegne till fougden om proviant schatten forderligen att indszamble daterit Bergen den 10 Martj 1670.

Leutnanten Hans Pedersen paa legs soldattens vegne steffent Johannes Schiolde formedelst hand iche vill suare och betalle soldatten, huis hand bør aff hans brugende jord. Mogens Sollemb møtte paa Johaneses wegne och berettede at det war klocherjorden hand paa boede, som i ald anden wdleg war gandsche frj. Klochren haffde och forbødet hannem, at hand schulle indtet vdgifvue. Affuist till original legsrullen leges i rette at fornemme om klocher jorden der vdj er indført, saa gaes derom huis rett ehr.

Leutnanten Hans Pederszen steffent Lauridz Fereuog for medelst hand iche ville giøre fløttning och føre soldater til byen som schulle aff løssze, daa hand derom aff lehns manden war till[sag]tt. Hertuig corperal haffde matt velgiffue p[.....] lejet 2 mand som dem indførde formeente [.....] hannem igien giffues. [La]uridz Fere[uog.....b]enegted at hand iche var [til]lszag[tt.....]det iche hans legs soldatt [...] derfo[re.....ha]nnem indtet wed komb. [.....]d ga[.....]att, och derfor burde for [.....]s. [.....]begierede d]omb. [.....]Maystets wdgangen naadigste [9a] schiudz ordinantze om fløttning aff schaffe[lsze.....] inde holder, eller till holder at bunden schall føre no[.....sol-] datt entten til byen eller anden stedz. Hans Exellentz Herr stattholder Gyldenløffues till tinge op leste schrifftelig forbud, daterit Bergenhus den 28 Junj 1666, formelder at ingen imod Hans Maystets schiudz ordinantze, wnder huad prætext eller naffn det were maa, med mindre Hans Maystets eget eller Hans Exellentzes passz derfor fremb uiszes. Thj bør dett derwed att forbliffue, indtill den høye øffrighedz anden order frembuiszes, och interim Lauridz Fereuog for denne tilltalle frj.

Mogens Sollemb paa den fattige mand Johannes Breches wegne frembkom for retten och klageligen berettede at hans paa boende gaard *forschreffne* Breche i Onerimbs sogen nu sidst forleden merchlj tider wed dend schaadelig ildebrand aff gich, till spurde meenige ting allmue om dennem iche det i sandhed er bevust huor effter hand begierede it tings widne, i wnderdanig

formodning at hannem i schatten naadigst maatte
worde forlindret.

Huortill de suarede att det dennem diszuer, i
sandhed er bevust at samme gaardz husze wed ilde
brand aff gich wndtagen laæ och och[!] fæ hussz, och kom
det paa om nattertide, saa de fattige follch indtet
fich redet i nogen maade, men gich moxsen nøgen
derfra, och haffde iche schoen paa føderne.

Fougden steffent [*Raszmus*] Espeuigen for szlagsmaall
paa sin datter [.....]lle Hellisen.
Raszmus beki[.....] at hand gaff hamb med szin
bare hand it [.....o]ch scheede det formedelst hans
w-schichlighed, [.....h]ans eget hussz paa [.....]
Aff sagtt att [.....*Rasz*m]us sielff b[.....]
haffue giffuet [.....]d s[.....]
daa bøhr hand [.....]
capitel en halff [.....]

Anders [.....] [9b]
hand will forbiude hannem at huge och bruge i hans schoff.
Hening møtte och sagde de haffde fellidz march i haab, nu
haffde Anders nedhuget en older støell som war till
schiull for hans fæ, och kunde were till 2 affne ved.
Aff sagtt effterdj Nordbosta och Botten har fellidz
schoug och march till sammen, daa bør den wed som
hugen er at falde till alle opsziderne, effter som
en huer har lod och brug i jorden. Dog at Anders
niuder betalling for szitt arbeide førend weden
schiffes dem imellomb.

Opdalls kierche ombudz\mand/ Gutturumb Hollekemb steffent
Hening i Botten for en kierche koe szom hand har
laadet forkomme.
Hening Botten møtte och haffde ingen beuisz at
koen aff nogen war omkommet. Och er det nu 3
aar siden dend døde.
Aff szagtt at Hening Botten bør effter loughen *Kiøbe Balchen*
14 *Capitel* at bøde koen igien paa 3 aars tid, och effterdj
samme 3 aar nu er forløben, daa bør lejen fra
denne tid at angaa, eller och strax en døgtig koe
fra szig till kierchen att leffuere, wnder loughlig
adferd i hans godz och formue schaadeszløs.

Johannes Hanszen paa Haaland lod lesze for retten
Welbiurdig Loduig Rosszenkrantz till Hatteberg och hans
Welbiurdighedz frues tillige wnder schreffne och beszeigelte
kiøbebreff till hannem paa dend gaard Haaland
som aarlig [*schylde*r...]u løbber smør och threj huder
hannem till [*euindel*ig?] eyendomb at føllge, daterit

Hatteberg [*den.....*]uary 1669.

Anno 167[0 *den.....Martj*] holtis allmindelig waarting paa Houg[*e i Ous schibbrede.*] Neruerende effterschreffne laugrettes mend som [*retten betie*]ntte nemblig Olle Hegland, Hans [*.....*]an[*.....*] Joen Nordstrøne, Mortten [*.....*]Haffschor, Størch Hougland, [*.....*] [*.....*]lest Hans Konglig Maystets naadigste [*.....sal*]lig Her faders dødelig [10a] aff gang, och der fore ald spill och leg paa itt [*aars tid*] i alle brølluper, barseller och werschaber at bruge[*.....*] et, daterit den 13 February 1670.

Diszligeste for kyndt høyestbemelte Hans Konglig Maystets naadigste breff at alle och en huer som med geistlige godtz ere benaadede, iche maa huge nogen trær i deszen schouffue wden sehrdellis naadigste order och tilladelsze daterit Kiøbenhaffn szlott den 15 February 1670.

Med sambtt Peder Hanszens befalling och missive paa voris gunstig Her lehnsherris wegne om proviant schatten forderligen at indsamle daterit Bergen den 10 Martj 1670.

Hendrich Jensen Lossz lod lesze for retten Anders Suentzen paa Norduigen till hannem vdgiffne for panttningsbreff paa itt span smør i Lunderuig med bøxell, imod 20 Rd optagne pennges, daterit høsttinget paa Sambøen den 22 Octobris Anno 1669.

Hindrich Lossz paa egen och interesserende med arffuingers wegne wed schriffteleg citation steffentt effterschreffne prouff Lauridz Houge, Anders Eye, Olleff Hegland och Størch Hougland till att widne deris sandhed om det hussz Schoellen kaldet i Ous prestegaard huemb det paa øde tofft har op bøggt, huor effter hand begierede domb effter loug mandens hiembfindelsze om iche huszet dennem bør till høre. Wed huilchen steffning war och indkaldet dend hæderlige mand Herr Christoffer Gaar[*mand*] till samme widnisburdz paahør, och at med haffue [*.....loug*] mandsz domb och affscheed om prestegaar[*d.....*] Frembstod daa [*lehnsman*]den Lauridtz Ho[*uge och hans*] broder Størch Ho[*ugland.....*] wantt deris [*.....*] gammell Olle Ho[*.....*] Herr Sa[*m*]ue[*ll*] Lossz[*.....*] samme hussz sch[*.....*]aa ødetofft[*.....*] gaard som iche [*.....*]ill fo[*.....*] egen pung [*.....*]ch f[*.....*] dertill i ly[*.....*] Huchaaszen. [*.....*]

haffuer sagtt [.....]
 opragte f[ingre.....] [10b]

Olle Hegland wantt att det er hannem i sandhed vitterligtt att sallig *Herr* Samuell Lossz lod opbøge det hus Schoellen kaldet, i Ous prestegaard paa øde tofft aff sin bekostning, och iche allmuens pennge i nogen maade, gjorde herpaa med op ragte fingre sin æd. Anders Eye prouffuede at den tofft war øde i Ous prestegaard som *Herr* Samuell lod bøge Schoellen paa och lod hand det sielff bekoste aff sin egen pennge. Tømmerit fich hand till husszet i Klosterschouffuen paa en sted kaldes Huchaaszen, och bøgede de Tøszdalls mend det, gjorde herom med op ragte fingre szin fulde æd.

Hindrich Lossz formeentte och satte i rette om *forschreffne* hussz iche bør dennem at till høre.

Dend hæderlig mand *Herr* Christoffer Gaarmand møtte och indlagde for om melte laugmandz fuldmegtiges domb daterit Ous den 15 Decembris 1668, saaledis formeldende. Daa bleff derpaa affszagtt att effterdj *Herr* Jenszes arffuinger iche for soren schriffren och beszigtelsze mendene har protesterit *forschreffne* hussz dem at till høre. Dett er nu iche heller for mig med fore gaaende beszigtelsze, schiffte register eller andet nøyagtigt beuist, at det dem tillkommer, och om det bleff bøgt paa øde tofft eller iche. Thj remitteris dette till soren schriffren och mendtz kiendelsze at effter foregaaende steffnemaall och nøjactig beuisz kand gaaes derom huis rett er, entten samme hussz bør till høre preste gaarden eller *Herr* Jenszes arffuinger.

Effter huilche[.....] lougmandz fuldmegtiges hiembfind[elsze.....] widnisbiurd derom nu i dag [for] rette [.....] wj ej rettre kand wide at fore finde [.....hu]ssz Schoellen kaldet bør joe at [fø]llge [.....] *Herr* Jenszes arffuinger som [.....]s[.....] frj i alle maader.

[.....L]underuig formedelst hand har [.....]sin quinde [.....]Illens wegne och loffuede [.....] Rixort. [11a]

Iligemaade Joen Jonszen Trengereid forlige for szeelse tilltalt. Lehnsmanden Lauridtz Hou[ge] forligte det med fougden at schall betalle paa hanssz wegne 9 Rixortt.

Johannes Haffschar steffentt Morttens Anne paa Haffschar formedelst hun sider der paa gaarden med szitt queg, och fæ, hannem till schaade och trengszell.

Men Anne møtte iche schaffren hiemplet at hun var
louglig steffent med 2 mend. Thj bør hun giffue steffne
fald 1 *march* sølff och giffue Johannes kost och tæring.

Joen Aadlanz efftermand Samuell Hougen steffent Johans
Wdschott for 14 *slette daller* 1 ort 1 ½ *schilling* Samanger kierche bleff ham
schyldig paa det aaremaalls regenschab Anno 1650-51-52
som Johannes har giortt szig siden betalt aff kierchen
och nu iche \vill/ suare eller igien betalle.

Johannes Wdschott møtte och sagde hand haffde bøggt
paa kierchen siden som hand meentte *sallig* Joen Aadland
burde tillige med hannem betalle.

Affuist denne gang at Samuell Hougen schall forfare
om samme arbeide er førtt kierchen till regenschab i
det aaremaall aff reingningen er scheid, eller i det
aaremaall effter, och tage derom sticht schriffrens
fuldmegtiges for klaring, saa gaes derom huis rett er.

Gundelle Nielsdatter steffent Ingebrichtt Houglan for
en koe hun hannem leyett haffuer och er forkommet.
Ingebrigt møtte och sagde koen døde wed Larsoche
tid paa graszet aff vadtzszott, kunde dertill iche suare.
Størch Houglan paa hans quindis wegne berettede at
koen gich siug det gands[*che.....*]mmer, och døde 8 dage eff[*ter*]
Larsoche.

Christj Nielsdat[*ter.....*]t daa fæett war frembt[*.....*]
om waaren, d[*.....*] lige [*saa*]uall beschichet [*.....*]
en aff de an[*.....*] aff wadzsott wed 8 [*dage*]
effter Larsz[*oche.....*]
Ingebrigt La[*.....*]ll giffue Gundelle till op[*reis-*]
ning den tri[*.....*] Rd, ochsaa leffuere hin[*de.....*]
den resterend[*e.....a*]tt betalle inden 14 d[*age.....*]
namb i hanssz [*.....schaadesl*]øs.

Anders och [*.....*] [11b]
medelst hugster och schouffschaade i deris *march*.

Men ingen aff *forschreffne* tuende som steffente møtte.

Thj bør de effter lougen *TingFare Balchen* 9 at bøde huer 1 *march* sølff.

Lehnsmanden Larsz Houge begiertte aff fougden at
hannem fra szin lehnsmandzbestilling maatte for
løffues, effterdj han er en *gammell* mand, och
till spurde ting follchet huorledis hand szig hossz
dennem har schichet och for holdt.

Huor till de suarede at de tachede hannem alt ære
och gott, hand haffde forholdet szig hossz dennem i alle
maader som en god ærlig mand saa de indtet
paa hannem haffde at klage, men heller gierne
szaa, at hand frembdellis lenger wille bliffue.

Anno 1670 den 26 Martj holtis allmindelig waar ting paa Windenes med allmuen aff Stranduig schibbrede. Neruerende effterschreffne laugrettis mend som retten betientte, Samuell Kleppe, Anders Haa-uigen, Olle Lygre, Iszach Sunduor, Olle Miones, Engell Giøn, Olle Tuett, sambtt Konglig Maystets foget Niels Reszen och lehnsmanden Wiglich Eye.

Bleff for retten opleszt Hans Konglig Maystets naadigste wdgangne breff om hans *sallige* Herr faders højlofflige ihuekommelszes død, huor fore ald spill och leg paa itt aars tid till alle brølluper, barszeller och werdschaber forbiudes, daterit Kiøbenhaffn szlott den 13 February [1670.]

Dernest f[orkyndt h]øyestbemelte Hans Konglig Maystets naadigste [br]eff och [.....] ingen som med noget geistlige godtz er [.....] maa hugge noget i diszen [....]slig[.....] wnden[?] sehdellis naadigste order och [.....] daterit Kiøbenhaffn szlott den 15 Februa[ry 1670.]

Med samb[tt.....]ns fuldmegtig Peder Hansens schriffuel[sze.....]es forderlige indsambling etcetera. [12a]

Anders Rangestuett steffent Jørgen, Jens och H[ans] Røe formedelst de har bortttaget endeell wed ha[nd] har huget, i sin egen march.

De indsteffente møtte och sagde de haffde taget det bort paa en rett det kand vere saa meget som 4 lassz older och bierch till sammen formeener det at vere hugget i deris march, som Rangestuett tillforn iche fuldt haffuer.

Aff sagtt att effterdj Norgis loug beuillger at alt huis mand finder huget i sin schouff maa man sages løs bortt føre. Thj kand wj iche eragte att de mend paa Røe nogen w-rett giortt haffuer effterdj schiffes gaard imellom bege gaardene findis opretted, huor effter de paa bege sider bør szig att holde. Men huis nogen derpaa schaader kand dend aastedet med danemend laade beszigtige, saa gaaes derom huis rett ehr.

Engell Giøn lod lesze for retten Michell Laursen paa Berg hans till hannem vdgiffne panttebreff paa ½ pund och ½ *march* smør i det nordre tun i Giøn och Kichedall beliggende imod 18 Rixd in specie derpaa lantt och optaget. Diszligeste Anne Laszes datt[er] sallig Peer Beries opbaaren aff Engell Giøn nj [Rd?] och der fore ipantt satt hannem 6 ¼ *march* smør i Giøn i det nordre tun och Kichedall beliggende, med s[.....]

schuell om det iche inden 30 aars forløb worder indløst, daa det at føllge Engell Giøn for æuig odell, daterit Tuett till høsittinget den [.....] 1669.

Anno 1670 den 9 April [*hol*]tis allminde[*lig waarting*] paa Berie i Strande[*barm schibbrede*] med allmuen [.....] Neruerende effter[*schreffne laugre*]ttismend som [retten betientte] nemblig Erich A[.....]en Dybszland, [.....] Roald Omme [.....] Soelberg, Jo[*e*]n[.....] Schiellnes, T[.....]uer Rø[.....] sambt och [Konglig Maystets fouget N]iels Re[*szen och lehnsmanden*] Hans i Waag[.....oc]h flere[.....]

Bleff for rette[*n*.....]t Hans K[.....] gangne breff [.....]Hert[.....] lszes død, huo[.....] [12b] alle brølluper, barseller och werdschaber forbiudis, daterit Kiøbenhaffn szlott den 13 February 1670.

Iligemaade højestbemelte Hans Maystets naadigste breff och forbud at ingen som med noget geistlig godz er benaadede, maa huge nogen træer i diszen wnderligende schouge, wnder sehdelles naadigste order och beuilling daterit Kiøbenhaffns szlott den 15 Februarj 1670.

Med samb[!] woris gunstig Her lehnsherres fuldmegtige Peder Hanszens schriffuelsze till fougden om samme højanseenlige breffue at laade for kynde, med derhos befalling om proviant schatten at ind forskaffe, daterit 10 Martj 1670.

Ørien Roaldszen Ytteromme lod lesze for retten Iffuer Røruig, Jacob Ytteromme, Lauridtz Rische, Torben Øffsthus och Roald Omme paa sine børens wegne, deris till hannem wdgifne kiøbebreff paa 2 pund och 11 *marcher* smør i *forschreffne* Yttre Omme som Ørien sielff bruger och paaboer och sielff er odellsbaaren till, daterit Waage tingstue den 14 Octobris 1665. Diszligeste och derhossz Axell Jørgensen Bere-sems paaschrifft och kiøbebreff at haffue solt till *forschreffne* Ørie 21 *marcher* smør i samme Ytteromme, daterit Bondhus tingstue den 5 Novembris 1669.

Fougden steffent Christoffr Berieszen for leyrmaall med Anne Hansdatter Beresemb. Formeentte de burde at bøde effter recessen. Berie Suinland møtte paa sin søns vegne och bekiende hans forszeelsze tilbød echteschab med hinde at will indgaa. Synue Bere[*semb*.....]hindis datters wegne negted, at hindis datter hannem [.....s]chall egte med widre. Er derfor a[*ffsagt for*] rette at Christoffer Beriszen och

[A]nne Han[*sdatter*.....] deris fulde bøde effter recessen
 [.....]d 12 R[.....]och stande bege aabenbar schriftt
 [....]fftersom[.....]retten er forklarlig giort
 [....]forschreffne Chr[*istoffer*.....] hossz sin mattmoder *forschreffne*
 [Synue] Beres[*em*.....] tillkommer for løn kost
 [.....]er t[.....]temaalle er wde 10 Rd 1 *march*
 [.....] hans vegne till Konglig *Maystets* [13a]
 fouget i Hans *Maystets* [*si*]gtt at leffuere och betalle [.....]
 hand det at wdsøge aff hindis boe wed nam[*b och*]
 wordering inden fiortten dage.

Wiglich Eye paa sin sallig broder børenes vegne steffent deris
 stiffader Michell Tuett formedelst hand bruger deris godz i
forschreffne Tuett och det iche hid indtill leyet eller fest haffuer, der
 for formeentte hand gaarden $\frac{1}{2}$ løb smør och $\frac{3}{4}$ hud bør
 quite, och med sin quinde fare till hindis eget odell.
 Michell møtte och formeentte at burde niude och bruge
 gaarden endnu i 3 aar till hans stiffson bleff tillkommen
 jorden sielff at wedtage, saa kunde hand det iche forholde.
 Men Wiglich Eye begierede dom effterdj drengen Lars
 Anderszen nu er i szitt 17 aar och sielff agter szit odel at
 bruge och wedtage, dog sambtøchte hand at Michell maate
 beholde gaarden i aar, till hand sig kunde om raade.
 Daa efftersom det befindis drengen *forschreffne* Lars Anderszen
 saauitt at were tillkommen at hand sin egen odells
 jord will bruge och wedtage, och stiffadren Michell [....]tzen
 den i ingenmaade lejet eller fest haffuer, kand wj der
 fore iche eragte at hand till den at bruge fremdelles
 rette haffuer, men hand \den/ till rette fahrdager in Anno
 1671 for szin stiff søn bøhr at rødelig effterdj det er hans
 odell och hand sielff begierer det at bruge effter lougen.

Siffuer i Nessz steffent sin grande Olle Teigland angaaende
 gierde schiell och schiffte effter førige till talle.
 Men Olle møtte iche. Hans Anderszen hiemplet hand at were
 louglig steffent. Thj schall hand bøde steffnefald 1 *march* sølff
 och giffue Siffuer kost och t[*æri*]ng.

Christoffer Giere Strand[*ebarm*] kierche ombudtzmand
 steffentt Karj Aasze[.....] kierche koe hun haffde paa lej[*e*]
 och er død och f[.....]
 Karj møtte o[*ch*.....] at dend døde som de tuende
 indsteffente [.....] beszaa.
 Roald Om[*me och*.....] *ibidem* wantt at de saæ [....]
 och berettede [.....] aff kalff burd, och [.....]
 w-mueligt [.....]ffue och giorde de bege [.....]
 Thj forbliffuer [.....] sanne kierche koe [.....]
Kiøbe Balchen 14 *Capitel* [.....] [13b]

Effter den opszatte sag paa sehniste høsteting imellom *Welbiurdig*

Loduig Roszenkrantz till Hatteberg, och sallig Erich Graffdalls arffuinger om den anpartt $\frac{1}{2}$ løb smør och $\frac{1}{4}$ hud i *forschreffne* Graffdall. Præsenterit nu for retten paa den *Welbiurdige* gode mandz wegne hæderlig och wellærd Jørgen Pederszen, paa den ene och Arne Graffdall med Erich Aachre paa de w-myndige arffuingers wegne, dom her wdinden att anhøre, paa den anden side. Daa efftersom for os i rette legges Peder Hanszens wd giffne gieldz breff till sallig Erich i Graffdall paa 50 Rixdr lontte pennges. Huor fore hand in Anno 1632 haffuer i panttszatt $\frac{1}{2}$ løb smør och fierdepartten i en hud i Graffdall som for sorenschriffren och danne mend den 30 Junj 1649 paa arffueschiffed i Graffdall er anuist och i registreringen indført. Huor effter och godzet till denne dag den sallig mand och hans arffuinger fuldt haffuer nu paa det 38 aar. Kand wj derfore iche ehraage at det kjøbebreff till *sallig Welbiurdig* Axell Mouat in Anno 1647 loughlig at were wdgiffuet, eller at bøhr komme *sallig* Erich Graffdalls arffuinger paa deris pantt rettighed till nogen præjuditz, men de effter loughen *Kiøbe Balchen 20 Capitel* at bør niude pantted till det dennem loughlig worder fra løst, effter som *Kiøbe Balchen 13* formelder: at det er forgieffues kjøb, at kjøbe det den iche tillhører der soldit, wden det scheer med hans willie det till hørde. Dog effterdj dend *Welbiurdige* gode mand effter samm[e *kiø*]bebreff staar i Peder Hanszens sted till godzet at e[.....] Hans *Welbiurdighed* pantted will indfrj. Daa bør sal[*lig Erich*] Graffdalls arffuinger det for den *Welbiurdige* \mand/ a[t.....] naar de deris fylliste pennges igien becomm[er.....s]om ingen heffd kand falde paa pantt in[.....]

Hans Aare[.....]dtz[.]uig sogen wdj fuldmagt paa Johannes [.....]jedz wegne i Sulen i Tellemarchen steffent ga[.....] Bondhussz formedelst en baad, noget smede[.....] andet hand schall haffue faatt hannem [.....] Knud m[*otte*.....] at hand fich baaden aff hannem [14a] i betalling for en øg det andet nemblig it par støffle 1 bøssze-naffuer har hand leffuerit till hans bud. Den schindblee gaff hand sielff de follch som ledsaget hannem offuer fieldet, och widre haffde hand hannem iche at suare. Wille hand dermed iche nøyes saa kunde hand føre beuis huor effter hand haffuer hannem noget at kreffue saa schulle hand hannem suare. Forbliffuer derwed.

Paa *Welbiurdig* Luduig Roszenkrantzes wegne for retten oplest Siffuer Netteland affstaaede panttebreff och transport paa $\frac{1}{2}$ løb smør $\frac{1}{2}$ hud i Netteland for 66 Rd derpaa optaget huilchet Siffuer sielff aff Mallene Gabrielsdatter haffuer

i pantt, daterit Hatteberg den 8 Novembris 1669.

Iligemaade lest tuende mendz Hans Asch och Thomasz Hior-
teland deris giffne prouffsbreff at haffue weret offrwerende
och paa hørtt Mallene Gabrielsdatters ord at haffue giffuet
sin daatter Inger Jansdatter sambt hindis mand Eyleff
Christofferszen ald dend odells rett hinde kand were
tilberettiget wdj Netteland, daterit Netteland den 26 [....]
1670.

Herr Rasmus Pederszen i Strandbarm lod lesze Joen Siffrszen
tienendis i Bergen hans panttbreff paa ½ pund smør och
1 gedschind i Røe hersammestetz for 37 ½ Rd derpaa optaget.

Diszligeste Ingebrigt Christoffrszen paa Broe i panttsatt
till Herr Rasmus sex *marcher* smør och 1 faarschind for optagne
penng 9 Rd. Daterit Waags tingstue den 28 Novembris 1668.

Jens Hollch paa Mattis Jacobsens vegne i Øllen steffent
Niels Schage for resterende rettighed och 3 tage, 5 Rd 3 ort.
Niels møtte och berettede at haffue betalt til sorenschiffren
paa Mattiszes vegne 2 Rd 14 *marcher*. Item til Welbiurdig frue Karen
Mouatt till Hatteberg e[fft]er Mattiszes beuisz 2 Rd. Wd
lagde nu odells scha[tt ti]ll Jens Hollch 4 *march* 13 *schilling*. Item t??g??
penng 10 *schilling*. Bl[.....] igjen 17 *schilling* som hand nu till Jens
Hollch leffuerit, och dermed klartt.

Anno 1670 [den 15 April] holtis allmindelig waart[ing]
paa Øff[re Røruig med] allmuen aff Quindher[ritz schibbrede].
Neruerend[e effterschreffne laug]rettismend som rett[en betientte]
nemblig Joh[.....]land, Johannes Oner[.....]
Sunde, Jacob [.....] Nielszen Hiell[m]el[and....]
Store Omuigen [.....] [14b]

Bleff for retten i allmuens paahør forkyndt Hans
Konglig Maystets naadigste breff om hans *sallig* Herr faders højlofflige
ihuekommelszes død, och derfor ald spill och leg paa it
aars tid forbudet wnder tilbørlig straff, daterit Kiøben-
haffns szlott den 13 February 1670.

Diszligeste Hans Konglig Maystets breff och forbud at ingen
maa hugge wdj de geistlige godtzes schouffue wden sehr-
dellis naadigste ordre och tilladelsze, daterit Kiøbenhaffn
szlott den 15 February 1670.

Med sambt Peder Hanszens schriffuelsze i voris gunstige
Her lehnsherris sted om schatterne forderligst at indfordre
daterit Bergen den 10 Martj 1670.

Lehnsmanden Sambson Kierland lod lesze for retten

it *gammel* tingswidne daterit Omuigs tingstue den 12 *Januarj* 1624, at Møchelbostes besidere er forbudet ald w-louglig brug i ellffuen till at forjage fischen, førend effter *Sancte* Olaj fischen kand were opkommen.

Diszligeste lod Sambson lesze for retten en *gammell* sex mendz domb daterit Quindherridz schibbredtz høsteting den 8 *Novembris* 1636. Huor med Møchelbostes besidere er till dømbt at holde den gamelle gierdes gaard wed heffd och magtt imellomb dennem och Kierland i feldet, och huis de det iche giøre, daa at indstaa for huis schaade der aff kommer.

Jan Frjman wed sin tiener Anders Anderszen till talte Johannes Hoffland \om/ 10 *march* gield for wdborget koren. Sambson Kierland møtte paa Johaneszes vegne och var gielden gestendig.

Diszligeste war i[*nd*]steffent Joen Scharffuetun for 8 *march* ÷ 2 *schilling* men hand møtte iche [*ell*]er nogen paa hans vegne. Anders war dom offuer Johans Hoffland begierende. Thj er aff[*sagt*.....*bet*]alle samme 10 *march* med paagaaende omkostning [...*v*]nder namb i hans boe.

Welbiurdig Loduig Ro[*szenkrantz till*] Hatteberg lod lesze och for kynde Laur[*idtz*.....]sen paa Bouge och Thieran Jonsen paa Szloche [*wdj Schoneuigs s*]chibbrede deris wdgiffne transport [15a] och affstaaelszes breff till Hans Welbiurdighed wdj pantt att niude ½ løb smør och ½ hud i Jordtznes i Quindherrit schibbrede imod 44 Rixd der paa annammett, daterit idtzige ting dag den 15 April 1670 herpaa Øffre Røruig.

Dernest paa den Welbiurdige mandtz wegne for kyndt it proffs breff wdgiffuet och beszeigelt att[!] Hans Asch och Tomas Hiorteland at haffue weret offuer werende och paa hørtt at Mallene Gabrielsdatter gaff sin daatter Inger Jansdatter och hindis mand Eylluff Christoffersen, ald den odells rett hinde kand were tilberettiget wdj dend gaard Netteland och derpaa gaff dennem sin haand. Daterit *forschreffne* Netteland den 26 January 1670.

Erich Aachre paa Warrildtzøen, lod lesze for retten it panttebreff med paa teignede fuldkomen kiøb och aff staaelsze aff Christoffer Sualleszen paa Giere paa ½ løb 9 *marcher* smør och ½ hud i Øffre Døsszland i Øuschedallen for 56 Rd till sammen, derpaa aff Erich Andersen Aachre [*till*] fuld nøye opbaaret daterit Aachre den 8 May 1[6]57.

Erich Aachre lod lesze Lauridtz Olszen paa Gieruigen i Øllen till hannem wdgiffne kiøbebreff paa itt span smør [*med*] bøxell i *forschreffne* Øffredøsszland for penng 20 Rd, daterit Gieruigen den 21 *Novembris* 1663.

Endnu lod Erich Aachre lesze Øllffuer Larsen Æbne, Peder Olszen Stoerhog, Tøris Størchszen Lechnes och Olle Peerszen Berhoug i Schoneuigs schibbrede deris till hannem [wdgi]ffne kjøbebreff paa ½ løb 9 *marcher* smør og ½ hud [.....Døssz?]land i Øuschedallen, for pen[nge] 59 Rd med schø[.....] daterit till Scho[*neuig schibbredes hø*]steting paa [.....] den 16 Novemb[ris 16..]

Anno 1670 d[en].....Opdals]
 schibbrede effter lo[uglig].....]
 mend weret [.....]
 Hanssz Sæ, Niels [.....]
 Fereuog, La[uridtz].....]
 Frembkom fo[r *retten hæderlig och wellerd mand*] [15b]
 Jørgen Hindrichszen Schurman, idtzige sogne præst till Tysznes prestegiæld och indlaugde en forhuerrffuet steffning offuer førige presteenche gudfrøgtig matrone Anne Herr Abrahams, formedelst hun tillholder sig en stoer deell aff bemelte Tysznes prestegaard baade i husze och i gaardtzens brug, och det iche will quitere alligeuell hindis naadtzens aar er omme, huor wed gedagte Herr Jørgen formeener sig stoerlig at for w-rettes och att enchen Anne Pedersdatter gaarden nu till først kommende fahrdage bør att endtuige och igien for føye sig till en aff de beste presteboells jorder nest preste gaarden effter derom wdgangne Konglig forordning daterit Aggershussz den 29 Augustj 1648. Som Herr Jørgen och tillige med i retten indlagde och nest effter steffningen lydelig op lest formeldende at Hans Konglig Maystet sallig och højlofflig ihuekommelsze naadigst har beuillget och tillatt, at presteencherne effter deris mendz død som ingen middell haffue till at leffue aff, maa saalenge de w-straffeligen leffuer nyde den beste aff presteboellens jorder quitt och frj wden schatt och anden besuering, och schulle saadanne gaarde iche lenger hen bygges end udj prestens egen liffstid, och siden hans enche fuldmagt haffue den at till trede och bruge, naar hun dend paaboende boende sin bøxell igien ehrlegger. Indlagde och sin supplication till voris gunstige Her lehnsherre Hans Exellentz Her vice cantzeler Jan Fredrich Marschallch med paa teignede resolution att wdj sagen wden ophold schall giøris rede till neste fahrdager, daterit Bergen de[n....Mar]tj 1670.
 Frembu[ist.....ordin]antzen folj 37 at huer sogne prest [.....prest]egaard med ald sin rettighed och [.....]dis folj 41 at naar det naadtzens [aar.....]vige aff prestegaarden om [.....]inge.
 [.....]t Herr Jørgen dissze dannemend

[.....]and, Anders Hucheferd, Christen
 [.....Hø]ffuischland som wantt for
 [.....]et wide at sige eller aff [16a]
 deris forældre hørtt eller fornattet haffuer, end at
 der joe well i 80 aar aldtid har boett prester paa Tysznes
 mand effter mand, och brugtt ald gaarden, men de
 widste iche att sige, eller haffue fornattet at nogen
 præste enche er ganget fra kaldet, men med presterne
 at were bleffuen indgiff, och andet kunde de iche wide
 at szige end at joe prestequinderne er bleffuen paa Tysznes.
 Herr Jørgen protesterit och satte i rette om hand iche
 burde at niude en frj och w-behindret præstegaard och
 enchen att forføje sig till en god presteboells jord effter
 Hans *Maystets* naadigst breff.
 Huor imod att suare møtte Anne Pedersdatter *sallig*
 Herr Abrahams tillige med hindis broder hæderlig och wel
 lærd Jørgen Pederszen, och indlagde den *sallig* mandz
 Herr Abrahams bøkell sedell daterit Bergen den 9 April
 1638 aff en borger *ibidem* wdgiffuet naffnlig Chlas
 Geertzen, formeldende at haffue sted och byxellet till
forschreffne Herr Abrahamb 2 løber smør och 2 huder wdj Tysznes
 som hand schall niude och bruge saalenge hand sin rettig-
 hed i tide betaller och holder gaarden wed lige och heffd.
 Formeente derfor och satte i rette om hun iche bør n[*yde*]
 szitt lejmaall effter lougen effterdj den partt preste
 boellit indtet tillhører eller wnderligger. Att prester-
 ne mand effter mand har boett derpaa, er scheid wed
 mindelighed, gifftermaall och leye, och iche anderledis.
 Det schall iche befindis nogen presteenche at were for
 schutt fra kaldet, men at were bleffuen [.....]
 Herr Jørgen foregaff att haffue budet [.....]
 i prouistens neruerelsze 60 Rixd i op[.....]
 schulle enttuige gaard och hussze for han[*nem*.....]
 hun iche wille wedta[.....] haffde hun [.....]
 gaarden imellom och taget szig till den[.....]
 will haffue, in[....]øffr[.....]
 derfor domb och end[.....]
 och talle derom for re[*tte*.....]
 Herr Jørgen bleff till spu[*rtt*.....]
 hedz anordning for, [.....]
 boellet indt[.....]
 mand effter [*mand*.....]
 formeenez[.....] [16b]
 till dendz brug och beszidelsze, daa det nu i retten at
 indgiffue. Huor till hand suarede nej hand widste
 iche nogen anordning derom at were wdganget.
 Daa effter till talle giensuar och denne sags leilighed
 och efftersom dend hæderlige mand Herr Jørgen Hindrichszen
 idtzige sogne præst till Tysznes prestegiæld steffner
 och till taller sin *sallig* formand Herr Abraham Jørgen-

sens enche och effterleffuersche dend gudfrøgtig matrone Anne Peders datter, formedelst hun agter frembdellis at wil beholde den gaard Tysznes som sogne presterne altid mand effter mand har paa boett, alligeuell hindis naadzens aar er omme, och dog jorden iche will quitere eller fratrede, med formeening hun dend nu wden lenger forhaell eller ophold till idtzige fahrdage for hannem bøhr at indrømme, och igien forføye sig till en aff presteboellitz jorder effter derom wdgangen Konglig forordnings till hold daterit Aggershussz den 29 Augustj 1648. Enchen derimod igien frembleger fuldkommen rigtig bøxell sedell att hindis sallige mand haffuer lejet och fest 2 løbber smør och 2 huder i Tysznes aff Chlaus Geertzen borger i Bergen som presteboellit eller presten iche tillhører eller wnder ligger, och derfor meener Anne sin leye jord at will niude och beholde effter som iche kand wides eller beuises nogen preste enche samme lejede partt i Tysznes at were forholdt eller fra støtt. Men presterne mand effter mand altid med mindelighed, gifftermaall och leye till dend partt at niude, er indkommen, och ellers iche *etcetera*. Da wed wj iche herom rettere at forefinde efftersom [.....] *Maystets* wdgangne breff allene naadigst [.....] tillader de forarmede presteencher [.....]dell haffue at leffue aff, en aff preste [.....]till ophold at niude, och derimod [.....]nem huis jord de kand haffue [.....]at schall quitere eller fratrede [.....*be*]gge sider sig effter kierche [17a] ordinantzen at rette, och Anne Peders datter wden ald giensigelsze strax pligtig were till *Herr* Jørgen Hindrichszen at leffuere saauitt i Tysznes som presteboellit eyer och bygger, och presten med rette att niude wnderlagt er och det med sine tillhörige hussze, och huis allmuen haffuer bekostedt, ferdig och wed magtt. Men huad szig angaar dend anden jord i Tysznes som iche kand beuises med nogen øffrighedz anordning at were perpetuerit till presternes beszidelsze och brug, men *Webiurdig* Loduig Roszenkrantz till Hatteberg nu eyer och bygger, och enchen *forschreffne* Anne Pedersd datter i leye och brug haffuer, och derfor iche kand kaldis prestegaard, dend bør hun effter szin bøxell sedell och Norgis loug at niude som en leilending hindis lifftid saa lennge hun sider enche, och siden jordrotten fritt fore, at heden bygge dend till huemb hand will. Effterszom wj iche wed imod recessen pagnj 29 i det 30 *artichell* at kand tage dend *Welbiurdige* gode mandtz godz och giøre det till preste gaard, som presteboellit eller kierchen indtet eyer eller tillkommer i nogen maade. Och *Herr* Jørgenn

Hendrichszen (om hand befunder sig at were brøsthouden) at rette sig effter recessen pagnj 86 i det 35 *artichell* som saaledis formelder: findis nogen sogne prester som ere brøstholdne och haffuer ringe jord at bruge, de schulle naar nogen kierche jorder bliffue ledige dennem for andre bekomme for billig feste.

Anno 1670 den 23 April paa Leeruigen med dissze tuende mend gammell och wnge Johans Hyszingsta som [...]ffente confiscations dommere weret effter anfordring for[*sam*]blit retten at betienne.

Huor daa præseniterit førige toldbetientt Jens Anderszen och haffde laadet indfordre for ossz schipper Jan Alen aff Quinsfere i [...]land och hannem tilltalde for medelst hand [.....] 1664 haffuer indførtt imod Hans *Maystets* stren[*ge*.....]ing 3 fieringer sebe som i hans schib fanttes [...*Be*]rgen, och siden daa hand for tollet [*och*] wdgi[.....]en fra sin told sedell [.....] wille laade schibbet [.....]irerit till att efftersee [.....] sebe kunde f[.....] schibbet som war anszagtt [.....] at schulle we[.....] daa steff[.....] kom ombo[*rd*.....] [17b] och gaatt till søes. Frembuiste nu i retten samme hans told sedell in originalj som schippren haffde fra løbbet.

Forschreffne schipper Jan Elen suarede herimod at de 3 *fierdinger* sebe Jens Anderszen tog i hans schib kom hans follch till och iche hannem. Hand kunde haffue søgt dennem derfor, de ware med hannem daa hand szit schib i wdgaende fortoldet. Ellers bekiende hand at hand samme dag foer till szit schib, och om morgen tillig gich till seill daa kom tuende mend fra Jens Anderszen hannem at steffne, men formedelst det war ingen aff kongens officerer, agted hand dem iche, meente de burde haffuer weret wdsent aff fougden, de kom strax i søen, men formedelst contraej vind kom de samme afften ind igien, och laa szaa till om morgenen, hand bad Jens Anderszen at fare med szig om borde den dag hand fortoldet szit schib, men hand wilde iche. Huortill Jens suarede at hand wille først haffue hannem i rette at lide dom om seben, men schippren wille iche bie, det var ichon en eeniste natt imellom at hand sende hannem 2 steffnings mend om bord, daa var hand alt wnder seigell som hand och endnu sielff bekiender. Satte i rette och formeente iche allene seben som fanttes forsuegen at bør vere forbrutt men end och hand at indstaa effter forordningen och formedelst hand er bortt løben fra sin told

sedell daa effter told rullens 12 *artichell* at bøhr haffue szit schib och godz forbrutt. Begierede herom endelig domb.

Schhippen effter [*till*]spørgelsze bekiende at haffue [...]aget samme [.....]till Rotterdamb, ehrbød szig at wille giøre [.....]t saa mange fieringer war i schibbet som [.....]ll at wdføre haffde angiffuet portesterit[!] till [...]ed a[...] Jens Anderszen *hannem* wille opholde [.....]and suare och indstaa for huis schaade [.....]der wd offuer kunde tilregne effterdj han[.....]fortoldet och ferdig till [18a] at wdгаа, schibbet gich alt wnder seigell paa fiorden och visiteuren stod ferdig med hannem at fare om bord.

Affscheediget at Jens Anderszen strax schall ansøge *Konglig Maystets* fougett som nu er her paa stedet, om arrest paa schipperen och schibbet, och om roeridz fratagelsze. Huor wj imedellertid kand tage sagen i en kortt betenchede till dombs effter told rullen.

Effter wores gunstig *Herr* lensherres Hans *Exellentz Herr* vice canceler Johan Friderich Marschalchs schriftelig befaling til mig Jenns Pederszen daur[?] udi soerenschriftueren Pouell Throelsøns fraeverelsze at vere befuldmechtiget Sundhorlehns soerenschriftuerj at forrette, och imidlertid forfall som følger.

Anno 1670 den 27 May paa Hyszingstad i Føens schibrede effter louglig anfordring med *effterschreffne* laugrettes mend weret forsamblet retten at betienne, nemblig Olle Stafland, Joenn Alsuog, Olle Gillie, Gunder Øchland, Peder Habostad och Haluor Sillie. Frembkom for retten hæderlig och wellerd mand *Herr* Peder Oelszen sogneprest till Stoerøens prestegield, och fremblagde en forhuerffuede stefning, anlangende nogle prouff at lage beschreffuet nemblig. *Herr* Nathaniell Madzen huis schriftlig widtne vnder egen haand i retten bleff fremblagt.

Liudende

Anlangende min testification om min hosbunds *Herr* Peder Oelszens adferd, saauelsom w-sømmel[ig.....]schab som *hannem* den 17 Martj er tillagt, da er [.....] sandheds widnesbiurd at min hosbund kom [.....] morgenen til mig paa sengen, och jeg [.....] følgende *hannem* ned til hans gaard Tuet[.....] hafde en halff kande øll, som wi beg[ge.....] wddrach, och efftersom hand w[.....] træt och mødig, gich hand till seng[.....] w-schichelighed heller v-sømmelig dru[.....] jeg ey af hannem och dermed hil[.....] Høyland den 19 [.....1670] [18b]

Iligemaade Iffuer Knudtzens widnesbiurd och wnder egen haand formeldende Efftersom Herr Peder Oelszen Suenning schrifftlig af mig vndertegnede er begerende min sandhed at vilde bekiende, huorledes hand fra mig schiltes paa Thodtland, saa er mit korte och sandferdig suahr, at Herr Peder Oelszen laae paa sengen hos mig om morgen och da jeg af søfnen opwochnet wahr hand fra mig bortgaaen, och siden huerchen saae eller talde med hannem, derfor wed ieg iche af nogen druchenschab eller w-schichelighed att sigge.

Actum Huglen den 17 April Anno 1670.

Fogden Niels Reszenns iligemaade frembsendte sit schrifftlig indleg vnder egen haand liudendes. Att Herr Peder wahr paa Thodtlandsting den 15 Martj sidst forleden och dermed sin klocher hafde process at føre angaaende klochergaarden Thuedte etcetera. Der effter om anden dag som wahr den 16 dito, wahr jeg med sorenschriffueren till Moster kirche, huor ochsaa wahr tilstede de hæderlige mend prousten Herr Elias och Herr Peder Helberg (som aff Hans Æruerdighed bispen wahre beordret at schulle aff Herr Hans Mens schrifftlig æed annamme, saauelsom Herr Hans och Herr Johan imellum at forlige) Men Herr Peder Oelszen paa lensmandens gaarden tilbagebleff, imidlertid effter guds tiennestes forrettelse, fulde jeg och schrifueren prousten och Herr Peder Heltberig ned till baaden i hafnen, da spurde Herr Elias om Herr Peder paa Stoerøen iche hafde weret paa tinget och om hand der endnu mon vere. Dertill jeg suarede ja. Saa ombad prousten mig och Pouell att wi wille ombede Herr Peder Oelszen paa hans wegne att komme till dennem paa Findaas, och der tillige med Herr Hans Mens sin schrifftlig æed aflegge. Huilchen den hæderlig mands be?????? wi straxen Herr Peder anmeldte och hannem tiltalede, och paa engen fandt vi hannem ligende i sine kleder i førte och wahr ey ædru, tilsamme woris tiltale suarede hand temmelig w-fint, som [...]ne gang for høffligheds schyld will lade were [...]epeterit ?????? alligeuell bleff hand der igien [...]dag ??????? proustens[?] begiering iche widere erin [...] ?????????????????? will prouisten mig noget, saa lad [...] komme till mig [..] Omsider der effter bleff maaltid [...]t och sch??? [...] ?????????????????? gich tilbords. [19a] Och siden igien bleff Herr Peder søffnig, gich saa igienn tilsengs, da wahr Pouell Troelszen bortreist och jeg med Iffuer Knudzen enda tilbage bleffue, thj jeg med lensmanden hafde regning om schatterne at giøre. Och om morgenen tilig før jeg wognede wahr Herr Peder derfra reist, om hand da wahr druchen wed jeg iche. Der effter saae jeg iche Herr Peder førend wi fandtes paa Leeruig, vdi Sille Mogens Gønges huus, da hand der indkom med sin søn och haffde vdi haanden en stoer støer eller kiep, begierte saa 1 potte win, huilchen hand bekom och tilbød mig wndschyldte, thi

drach hand sin egen søn Peder till och gjorde det win bescheden. Gich saa fra samme huus wdmed sin søn som holt ham wnder armenn och gich ned ad weyen, siden mig w-utterligt huor hand weyen tog, andet end huis mig siden ved andre berettiget er (som mig inttet wedkommer), saaledes i sandhed som nu angifuet mig at vere beuust det jeg wed æd kand bekreffte om widre paa esches. Bergen den 18 May 1670.

Rasmus Rasmuszen visseteurer proffuet at den tid Herr Peder Oelszen kom fra Thodtlandsting effter midag, da bad Rasmus Herr Peder ind paa en potte øll, huilchet Herr Peder iche wilde mens wndschylde sig iche kunde, effterdi hand wahr iche well tilpasz, mens bad Rasmus med sig ind hos Sille sallig Mogens Giønges paa 1 potte win, huortill Rasmus suarede hand dricher iche gierne win och Lehr heller gich ind med hannem, menns den tid wahr Herr Peder iche druchen. Odt Anderszens schrifftlig widnesbiurd indlægt wnder egen haand liudendes. Efftersom hæderlig och [wellert] mand Herr Peder Oelszen af mig er begerendes herpaa [.....] at schrifue och bekiende om Herr Peders drøch den [.....] mig iche andet witterligt herom, end Herr [.....] fra tinget, saa drach wi iche mehre en[d.....] der wahr wi tre om, øll hafde jeg iche [.....] iche blifue druchen af det lille, hu[or.....] eed wil aflegge om behoff giøres, [.....] huilchet hand och med sin eed bekr[effte.....] Erich Anderszens schrifftlig widnes[biurd.....] haand, formeldendis [.....] [19b] widnesbiurd, at forschreffne tid wed afften kom Herr Peder paa Leeruigen, och der Niels Reszen bad hannem driche wndschylde hand sig at vere fastendes, men befandt sig suag huorfor hand kiøbte sig 1 potte slet win, huilchen vj wahr femb om at driche och aldeles ingen druchenschab saaes till hannem derhand till Hyszingstad offuerfare, bekreffter jeg med haand. Huilchet hand wed æd aflagde. Sille Naalb och hendes datter Maria Catrine fremsendte deres schrifftlig kundschaft herom wnder deres henders vndertegnelse, liudende. Efftersom jeg af den hædelig mand Herr Peder Oelszen saauelsom min datter Maria Catrina tilforne schall vere beschichet och med Konglig stefning steffnt, det wi schulle vidne om Herr Peder nogen w-schichelighed udi voris huus wed druchenschab sig at schulle hafue ladet besee[?], huilchet wi aldrig med vores sandhed kand vdføre, mens den korte tid hand udj vores huus wahr, drach hand med andere goede venner och hans egen søn Peder 1 potte franschwin, saa widner wi for den retferdige Gud at wi med vores fornufft huerchen wed om hand wahr druchen eller fastendes, widere end 1 potte win, mens schichet sig udi vores huus, som en hæderlig mand

sømmet och anstoed. Testerer wi med vores henders
bekrefftelsze ex Leeruigen den 26 May 1670.

Jenns Michelszen schreder frembsendt sit prouff
(dog paa w-forseiglet papir) wnder hans haand formel-
dendes. Efftersom jeg er citeret af hæderlig och wellerd
mand *Herr Peder Oelszen* till at aflegge mit widne ved æd,
angaaende hans druchenschab, hand schall vere beschylt for aff
prousten, da effterdj jeg er udj mit haanduerches
forrettelsze med Gud och ære at søge mit brød iche kand
sielff personlig for retten erschinne, er min bekien-
[de]lsze som følger, nemblig at jeg iche wed enttenn
[.....] wahr ædru eller druchen, fordj den afften hand
[.....]kom talede hand iche widre end hand bad goed[?] effter
[.....]n wermoder och[...] till ham igien, sette sig saa
[.....]en stoel och taugde stille, der effter gich jegh [20a]
strax wd till sengs, thi det wahr heell silde,
dette bekiender jeg och widere er mig inttet witterligt,
Halsznø Closter den 14 May 1670.

Peder Hyszingstad prouffuet at den tid hand kom hiemb
af schouffuen mod afften da sad *Herr Peder* i Hyszingsta stoffue
for boerenden och wahr af ham 1 hest begierendes hiemb.
Da sagde Peder der wahr bud effter hans egen hest, den tid
wahr *Herr Peder* iche druchen som hand kunde sige, ellers
gich *Herr Peder* 1 gang fremb paa golffuet och sette sig saa
paa foersæden. Mens den tid *Herr Peder* steeg paa hesten
da tog Peder wnder *Herr Peders* arm och wilde hielpe han paa
hesten. Da bad *Herr Peder* at Peder iche schulle tage forhart
paa hans side, thi prousten haffde støt hannem der, huilchet
hand wed eed aflagde.

Gammell Johans ibidem prouffuet lige ord fra ord som Peder giorde
vndtagen at hand iche fuldte hannem till hestene.

Knud *ibidem* prouffuet iligemaadte som Peder, wndtagen
at hand fuldte *Herr Peder* hiem och holdt hannem wnder
armen alt till hand kom hiemb. Ellers prouffuet hand
at hand wahr wed søen, da saae hand at prousten gich
for och *Herr Peder* effter optill gaarden, men huad deres
tale wahr wed hand iche, effterdj hand wahr langt der i
fra.

Vnge Johans *ibidem* iligemaade prouffuet och wed æd
afflagde lige som Peder.

Niels Johansen prouffuet at den tid *Herr Peder* steg paa
hesten da bad *Herr Peder* at de iche schulde tage forhart
wnder hans arm thi prousten hafde støt hannem der,
Niels leede hesten hiemb for *Herr Peder*, dog bad *Herr*
Peder ham at hand iche schulde leede hesten for snart
thi hand tolde det iche.

Lauridtz Ellingszen prouffuet at prousten ko[m.....]
da hand stod i hans arbeide paa Hyszingsta[.....]
hannem om menderne derpaa gaard[en.....]
hiemme, huortil hand sagde nej [.....]

det er alt il.

Ragnille Hyszingstad prouffuet [.....]
i stoffuen, da wahr det mørcht [.....] [20b]

wd effter lius, da kom hun imoed hans søn. Da sagde
hand de har faren ilde med min fader och siger hand schall
iche prædiche mehre och græd heell sterch.

Ingier *ibidem* prouffuet iligemaade som Ragnilde gjorde.
Widere prouff hafde Herr Peder iche, wden hand hafde endeell
af hans sogne almue did fordret som hand wilde
hafue hafft sit schudzmaall af. Da effterdj de iche wahr
steffnt eller och os schrifftlig befaling anuiste wnderstod
wi os iche det at giøre.

Paa prousten Herr Elias Anderszens vegne møtte hans
fuldmechtig Knud Mogenszen med hans schrifftlig indleg
for retten oplest, indholdende at hand formodet vid-
nesbiurderne i hans frauerelse lige som i hans
neruerelsze, wandt det som de wilde sande for Gud i
himmelen med en goed sambuittighed.

Anno 1670 den 28 May wahr med mig paa *Konglig Maystets* tholdboe
gammell och *vnge* Johans Hyszingstad, retten at betienne.

Huor da for retten præresenterit *Konglig Maystets* tholdbetiendte
Rasmus Rasmuszen som hafde did steffnt schiper
Willum Teller fra Aberdien formedelst hand iche haffuer
angifuet sit schibrum for indgaaennde paa *Konglig Maystets* toldboe,
mens gaaet udi haffuen och indtaget sin læding, for-
meener derfor hand endelig bør at bøde effter tholdrullen.
Schiperen derimoed møtte och bekiende at winden vahr
saa sterch at hand iche kunde tage med sit schib wed
tholdboen, men strax effter hand er ankommen i Hat-
uigshaffn haffuer hand styrt sin styrmand till toderen
och sig angaff, dog iche at hafue nogen wahre till att
fortolde af, huilchet hand och wed høyeste æed bekrefftet.

Er nu med sit schib till tholdboen ankommen och sig angiffuer
med huis last hand nu inde haffuer. Huor udj kand
sees och erfares at hand iche hafde i sinde *Konglig Maystets* told
[at w]ille besuige. Hafuer wi derfor
[for r]ette af sagt, effterdj det er hans første reisze
[.....] forseet haffuer tillmed at hand sig nu paa-
[thold]boen goeduilligen ???????? kand sees at hand iche [21a]
hafde i sinde *Konglig Maystets* thold at wille forløbe,
mens for hans forszeelsze at bøde effter tholdrullens
9 artichell penge 10 Rdr.

Noch hafde Rasmus Rasmuszen steffnt schiper Daud Gay
af Deszert for 1 *tønde* schotte salt som hand iche haffde
angifuet paa *Konglig Maystets* tholdboe, huilchen *tønde* salt Ras-
mus formeente at vere forbrut och derfor wden
at bøde effter saltforordnings 2 artichell femb
gange saa meget som saltet ehr. Schiperen der
imod møtte och sig erklerede at hand iche wiste

iche helles nogen af hans folch det at den *tønde* saltt
wahr i hans schibrum, huilchet hand wed høyeste æed
bekrefftet, tilmed erbød sig at wilde sette sit
lif i pandt derfor om det wahr *hannem* witterligt.
Tilmed kommer samme schiper strax igien (om
Gud gifuer løchen) kand der da opsøges eller spørges
bedre opliuszning will hand lide derfor. Vahr
derfore affsceediget at *forschreffne* *tønde* salt bør vere tilpris[?]
och for bøderne kunde wi iche kiende hannem till
effter hans jurementt. Och er samme
tønde salt wurderet naar tholden er afftagen for 1 Rdr.

Anno 1670 den 10 Junj forsamlet paa Nattersta i
Quindherrret schibrede Sambson Kierland lensmand, Søfren
Nerhuus, Joen Muszeland, Lars Stoer Ombuig, Hans Asch
och Hans Thoffte laugrettesmend, effter vores *gunstige Herr*
visse cancelers citation, deszen indhold at Nattersta
opsidere hafde steffnt *Konglig Maystets* foeget Niels Reszen
och deres eigere Hans *Æruerdighed* bispens *mester* Niels
Eenuoldszens fuldmechtig Jenns Oelszen till afftagelsze
paa bemelte gaard som af field schrede och elffuebrud
sceed er 8te dage for Michael[j.....]
Bergen den 28 Aprilis 1670 [.....]
paa stefningen fandtes [.....]
loughligen at were fork[*yndt*.....]
paa *Konglig Maystets* fouget [.....]
hans thienner [och] fuld[*mechtig*.....]
meentte at ????????? [.....]
paa ????? [.....] [21b]
Jens Oelszenn paa Hans *Æruerdighed* bispens wegne møtte
och formeentte paa Hans *Æruerdigheds* vegne, effterdj
det er forleenings goeds hand iche bør korte paa sin
landschyld och rettighed, mens formoder att blifue wed
sin fulde landschyld, ellers huad dannemend der udi
kunde sige och forsuarligens for rette lod hand sig med
benøye.

Bønderne paa gaarden formeentte dersom den paa
landschyld som nu er forbliffue, effter den stoere schade
som sceed er, kunde de iche blifue bestandig den for
landschyld och rettighed at beside.

Dersom beschaffenhed och schade wi os strax haffuer hedengifuet
at grandsche och erfahre, och befandt i deres wdmarch stoer
schade af elfuebrud at were sceed, tilmed er det setter-
beed som de om sommeren brugte i hobbe med de paa
Gudall den gandsche forbøden af fieldschrede for stoere
steenene och vr som i deres setterweij er løben saa det
nu er øyensiunligt at de neppe derpaa kand komme
sig tilgoede. Huad sig hiemme jorden ehr
da er der sceed stoer schade af elfuebrud och fieldschrede
baade paa agger och ench, och det nu er øyensiunligt det

neppe i sin dagge alt kand komme till forbedring,
mens mehre vdseer till større schade at schee,
med mindre de elfuen paa den rette sted kand faae
henschet[?] till at løbe igien som den før wahr.
Hafuer wi derfor for got anseet at for den schade
som scheid er forbilligt afftagen 1 løb smør och 1 fr hud
och *Konglig Maystets* aduinant.

[An]no 1670 den 10 Juny wahr med mig paa Gudall
[*Sam*]bson Kierland lensmand, Søfren Nerhuus,
[*Joen Musze*]land, Lars Stoer Ombuig, Hans Asch och Hans
[*Thoffte laugr*]ettesmed forsamlet, jorden Gudall
[.....] Herr visse canceler citation at besigtige
[.....] wandløb och fieldschrede er bescha-
[*diget*.....] jordens afftagelsze wahr steffnt Niels [22a]
Reszenn *Konglig Maystets* foeget och *Welbiurdig* Loduig Roszen-
krands som er eiger till *forschreffne* gaard, med widre
dens indhold, daterit Bergen den 12 May 1670.
Paa steffningen fandtes tegnet derfor de wedkommende
lougligen at were anuist.
Paa *Konglig Maystets* foeget Niels Reszens wegne møtte hans
thienner och fuldmechtig Thommes Hanszen och formeentte
paa høystbemelte Hans *Maystets* wegne iche at burde
lide forkort paa hans affgaaende rettighed.
Welbiurdig Loduig Roszenkrantz till Hatteberig hans
thienner och fuldmechtig paa hans wegne Michel Pederszen
møtte och formeentte paa hans herres wegne, kunde
jorden bliffue wed den landschyld der aff gaaer,
effter den schade derpaa scheid ehr, wahr hand wähl
tilfrids, doch huad dannemend, der udj wille
sige och med en goed sambuittighed kunde afftagge,
lod hand sig paa hans junchers wegne med fornøye.
Opsidderne paa gaarden wahr begierendes at wi
gaardens wilchor wilde besee, besichte och den for billig
landschyld for disz schade afftage, som forsuarligt och ret
kunde were.
Saa haffuer wi udj *Konglig Maystets* fogetz fuldmechtig och *Welbiurdig*
Loduig Roszenkrantzzes fuldmechtig disz schade besichtiget
och osz udj deres wdmarch først begifuet. Saa der udj
deres fæhagge och sætterbeed er sched stoer schade, saa
at elffuen och stoere steene af wandløbet haffuer taget
och forderffuet mehre end deres halffue och beste wdmarch
bort, saa de nu haffuer iche mehre igien till deres fæ-
gang end det som er det ringeste och forderffligste sig
beholden. Det sætterbeed som de haffde tilhobbe med de
paa Natterstad udj fieldet er dennem fraschaaren
saa de nu som øyensiunligt er ?????lig derpaa kand
komme for stoer wr och steene som i deres fægangh
och weiedriff er kommen. Huad sig hiemme jorden
er anlangende [...] haffuer wi den tillige offuerseet

och befindes s[.....] neden for deres husze stoer schade af elffue[*brud och*] fieldschred scheid er baade paa agger och [*eng.....*]er eller kand komme [.....] [22b] forbedring, mens langt mehre wdseer større schade at wederfahres som alt formeget er till øyensiumne. Lengst nede paa bøen befindes och stoer schade baade af elfffuen at were scheid baade med elffuebrud saa och med stoer sandløb, store thræer at were paaløben, item stoere steen røszet at vere som alt formeget er till siunne. Effter den stoere schade som scheid er haffuer wi derfor aff jordens landschyld afftagen 1 løb smør och ½ hud, och *Konglig Maystets* leding effter aduinant.

Anno 1670 den 13 Juny wahr med mig paa Berhoffde i Schaaneuig schibrede retten at betienne Haluer Tharildzøe, Gudmund Ølfernes, Erich Axland, Lars Sanduig, Knud Tuedt och Lars Løfuig ædsoerne laugrettes mend, neruerende Christopher Larszen och got folch flerre. Thil huelchen tiid och steed Pouell Handeland med slodz citation haffde didstefnt Knud Mogenszen paa Thuedten, anlangende it støche eng och wdmarchen, stefningen befandtes forkyndt for Knud Mogenszen wnder egen haand.

Pouell Handeland fremblagde hans schrifftlig indleg vnder egen haand, for retten oplest, indeholdende at hand formeener och effter hans stefnings indhold Thuedten och Berhoffd i tuende lige parter wilde haffue schifft inden och wden gierdes, effterdj de ere begge lige stoere paa landschyld, saa och formeener det engestøche sigh at til komme som de omtuister med widere disz indhold. Till stefningen at suahre møtte Knud Mogenszen och lod forhøre wed æd effter schreffne prouff, nemblich Omund Vdagger prouffuet at hand for nogen aar her for schulle fahre wd paa *sallig* Peder Stoerhougs wegne at schifft Berhoffd imellum Olle Pederszen och Joen Berhoffd. Da sagde Peder till Omund at Knud Mogenszen schulle hafue och niude 2 maale eng aff Berhoffds bøe for drifftte wej de Berhoffd haffuer paa Thuedten, tilmed sagde Peder til Knud at de Thuedte mend for lang tid herfor hafde nødt det i wederlagh.

Olle Pederszen proffuet at hans fader Peder Stoerhoug som egede B[*erhoffd.....*] Thuedten niudt 2 maale [23a] eng aff Berhoffds bøe for drifftte wej, tilmed boede Olle paa Berhoffd udj 14 aars tid w-paatald, den tid Olle paa jorden kom och hafde lejet, da hafde Knud Mogenszen iche mehre end 1 maale, mens siden, effter jorddrotens beuilling och tilladelsze bleff wdmaalt 2 maale engh.

Zirj Houge prouffuet at hendes fader och stibfader boede paa Thuedten da nød dj af Berhoffds besidere 1 støche eng for drifftte wej nemblich 1 maale, hendes fader och

stibfader boede paa Thuedten och nød det den stund de boede der udj 15 aar, och det wahr for 38 aar herfor.

Peder Lien prouffuet at hans fader Peder Storhaug som ejede Berhoffd altid sagde at Thuedtens besidere niuder 2 maale eng af Berhoffds besidere for driffte weis schyld.

Effter Knud Mogenszens begiering begaff wi os udi wdmarchen om nogen marchesteene kunde findes till schiffte imellum begge jorder, huilche wi iche kunde finde widere end som Knud Mogenszen os effter *hand* kom kunde sige och wisze fra 1 houg paa en anden.

Knud Mogenszen satte i rette och formeentte at det blifuer som det af *gammell* tid weret haffuer och sagde at hand iche kunde nechte hannem hans driffte wej, mens formeentte indtill saa lenge at Pouell setter gillie gaard op paa Knuds bœ, at niude det engestøche hand fra Berhoffd haffuer hafft saauelsom hans formend.

Saaledes herom for rette afsagt, at effterdj ingen af parterne førte prouff eller widnesbiurd sig stort til bestørchelsze, ey heller anuiste os nogen schifftebreffue eller marchesteene, tilmed haffuer det iche weret en ejer mens effterdj det befindes at Thuedtens besidere haffuer aff langsommelig tid faaet wederlag for driffte wej aff Berhoffds opsidere, derfor kunde wi iche anderledes kiende der udj at Pouell Handeland joe bør niude sin driffte wej paa Thuedtens bœ och opsette 1 gillegaard, huor imod Thuedtens besidere, naar gillen blifuer opsat bør niude saa meget eng igien som det kand [*were*] werd, imidlertid niuder T[*huedte*] [23b] manden det engestøche som hand tilforn haffuer i wederlag, dogsaa naar Pouell om sommeren iche bruger eller driffuer sit queg paa Thuedte bœen, mens det paa andre steder haffuer, da niuder Pouell sit engestøche sielff eller och suahre Thuedte manden effter 6 mendstøche *Landsleye Balchen* 40 Capitel.

Anno 1670 den 15 Juny retten med mig at betienne paa Nernes i Edtne, Johans Fiøszne, Niels Kaldem, Haluer Lunde, Iffuer Stølle, Tholleff Kaldem och Søffren Stølle, æed soerne mend i Edtne schibrede, huor da Thoere Nernes med slodz citation hafde did stefnt Zacharias Norimb formedelst hand formeenes *hannem* hans græszgang och fæbeede. Neruerende ombudzmanden til *forschreffne* Nernes hæderlig och høylertd mand *Magister* Arnoldus de Fjne samt Aluold Birchenes lensmand och got folch flere. Stefningen bekiendte de wedkommende loughigenn for dem at vere forkyndt. Thoere Nernes tillige med hans eiger *Magister* Arnoldus wahr begierendes at wi wille besee fieldet med dem huilchet wi ochsaa tillige med dem gjorde. Huor Zacharias møtte os. Da tillsteffnude wi *hannem*

om hand wiste nogen richtig schiell eller schiffte, som hand sig fieldet kunde tileigne med, eller och richtig breffue eller prouff, sig til bestørchelsze at hafue, huortil hand suarede nej. Doch besaae wi saauit fieldbeedet och iche nogen marchesteene kunde finde imellum Norimbs och Nernes opsidere, widere end hand selff effter *gammell* kond och segen sig haffr tilholdet, saa som att Nernes haffuer i langsommelig tid gifuet greszleje af fieldbeedet till Norimbs opsidere. Der effter begaff wi os neder igien paa aastedet Nernes och sagen till om anden dagen optaget. Huor da parterne igien comparerit wndtagen Zacharias som for hans suaghed iche kunde møde, mens paa hans wegne møtte hans suoger Olle Johansen. Parterne da bleff tilspurdte om de nogen breffue hafde at frembligge ????? prouff at før, huor till [24a] Thoere Nesz suahret nej, widere end hans steffnings formelding och wahr domb begierendes. Olle Johansen paa hans werfaders vegne fremblagde it mageschifftebreff imellum Echrimb da canniche goedz, och *forschreffne* Nernes, Winie och Nesz i Ryefylche da bunde goeds till wederlag, daterit aar 1566 den 22 Junj. Widere hafde hand iche til sagenn at suahre endsettes det till dombs. Thorbiørn Schiold paa hans stiffbørns vegne, sagde at hand hafde iche widere dertill at suahre, end huad dannemend der udj forsuarligens for retter lod hand sig med benøye. Da effter tiltale, giensuar och denne sags lejlighed och efftersom det befindes at Zacharias Norimb haffuer fuldt och niudt setterleje af Nerne opsidere i langsommelig tiid, saauelszom hans forældre och Nernes mand haffr støere jord med bache end som Norimbs mand haffr, och niudte iche det ringeste i fieldet widere end for betaling. Och det befindes at Norimb och Nernes haffuer begge weret en eigen før Nernes bleff bortbytt i Echrimb, saa det siunes at de schall hafue hafft field beede tilhobbe, Echrimb som er bortbytt i Nesz hun niudt baade fieldbeed och hiembhagger frit w-paakierløsz, tilmed beuiste Zacharias os iche nogen marchesteene, schiell eller schiffte, som hand sig fieldet allene fra Nernes och Bache kunde tileigne. Haffuer vi derfor saaledes for rette affsagt at Nernes mend joe bør at niude hans fieldbeede effter hans jords stoerlighed lige ??? hans andre grander och naboer och det effter *Landsleye Balchen* ?? Capitell.

Anno 1670 den [31 Dece]mbris paa Onnerimb i Opdals schibbrede med effter[.....]reid lehnsmand, Guldbrand [.....]job Hammerhog,

Gabriel[.....]euog.
 Diszlige[*ste*.....]forszamblede effter
 øffrigh[*ed*.....]er bondelehnssz
 mand[.....]schibbrede i Sund[.....]
 Huor[.....] [24b]

Hanszen raadmand i Bergen och sorenschriffuer
 i Nordhordlehn, och fremblagde woris gunstige
 Her amptmandz schrifftelig befalling in forma:
 at efftersom till kiende giffues corporal Hertuig
 Due den tid hand war commanderende at ind
 føre soldatterne till aff løsszning aff wagt
 paa Bergenhussz, schall meget w-tillbørlig vere
 birgnet[?] och offuerfalden aff fougden Niels
 Reszen och hans tiener Jens Hollch. Huor imod
 fougden szig schall beraabe paa sambtlig allmue
 som daa war till stede. Huor fore befallis
 welbemelte Hans Hanszen at forfare allmuens be-
 kiendelsze i wederpartternis neruerelsze herom
 och det saaledis som de siden wed æd will were
 gestendig och bekientt.

Paa raabte szaa Hansz Hanszen leutnanten Hanssz
 Pederszen som effter Herr oberstleutnantz order var
 till stede, saauell som i fougdens frauerelsze
 hans tiener Jens Hollch, at paa høre allmuens
 bekiendelsze och forklaring.

Huor imod leutnanten szig erchlerede at det
 war nu juell, der kunde iche tages prouff
 imod proff der er tillforen herom førtt
 sex widnisbiurd. Formeente det burde schee
 paa szin tilbørlig tid och sted.

[SLUTT]